

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

*do projektu Planu Zagospodarowania
Przestrzennego Województwa Lubuskiego
wraz z planami zagospodarowania przestrzennego
miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka
wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp.*

STRESZCZENIE

ZARZĄD
WOJEWÓDZTWA
LUBUSKIEGO

Lubuskie
Warte zachodu

ZAMAWIAJĄCY

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze

ul. Podgórna 7

65-057 Zielona Góra

tel. +48 68 456 52 00

fax +48 68 456 52 96

www.lubuskie.pl

WYKONAWCA

BUDPLAN

Budplan Sp. z o.o.

ul. Kordeckiego 20

04-327 Warszawa

tel. +48 22 870 42 74

fax +48 22 870 42 62

www.budplan.net

Główni projektanci

Anna Bereś

Anna Olbromska-Matusiak

Kierujący zespołem autorów

Małgorzata Kopka

Zespół autorów

Izabela Bielowska

Joanna Gosk

Magdalena Smoczyńska

Zuzanna Górecka-Gąbka

Anna Olbromska-Matusiak

Ewelina Skirzyńska

Ilona Izdebska-Jóźwik

Katarzyna Łysyganicz-Francuzik

Adam Potapowicz

Adrianna Potocka

Agnieszka Szaniawska

Anna Bielska

Anna Wojtczuk

Izabela Szymańska

Kamil Suchożebski

Marlena Szklarz

Monika Nasitowska

Współpraca i konsultacje – Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze

Aleksandra Lewicka

Alicja Łukaszewska

Anna Kaczmarek

Cezary Wysocki

Elżbieta Jaworska

Jolanta Cygan-Bieleń

Maja Włosińska

Mariusz Goraj

Marta Stamirowska

Roman Bąk

Spis treści

Rozdział I PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO <i>do projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego</i>	7
I. CEL I ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY	9
II. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	9
III. ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTU PZPWL	10
IV. POWIĄZANIA PROJEKTU PZPWL Z INNYMI DOKUMENTAMI	11
V. ZGODNOŚĆ PROJEKTU PZPWL Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYMI Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU PLANU	12
VI. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PZPWL	12
VII. PRZEWIDYWANE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PZPWL	14
VIII. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO REALIZACJI PROJEKTU PZPWL, W TYM ODDZIAŁYWANIA NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW.....	15
IX. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.....	17
X. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ SKUTKIEM REALIZACJI PROJEKTU PLANU PZPWL	25
XI. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU	25
XII. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	26
XIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	26
Rozdział II PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO <i>do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wlkp.</i>	33
I. CEL I ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY	35
II. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	35
III. ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTU PLANU MOF OW GORZÓW WLKP.....	36
IV. POWIĄZANIA PROJEKTU PLANU MOF OW GORZÓW WLKP. Z INNYMI DOKUMENTAMI	37
V. ZGODNOŚĆ PROJEKTU PLANU MOF OW GORZÓW WLKP. Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYMI Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU PLANU	38
VI. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW GORZÓW WLKP.	38
VII. PRZEWIDYWANE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW GORZÓW WLKP.	40
VIII. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW GORZÓW WLKP., W TYM ODDZIAŁYWANIA NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW	41

IX.	INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.....	43
X.	PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ SKUTKIEM REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW GORZÓW WLKP.....	43
XI.	PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU MOF OW GORZÓW WLKP.....	44
XII.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	44
XIII.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	44
	<i>Rozdział III PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra .....</i>	<i>51</i>
I.	CEL I ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY	53
II.	INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	53
III.	ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTU PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA	54
IV.	POWIĄZANIA PROJEKTU PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA Z INNYMI DOKUMENTAMI	55
V.	ZGODNOŚĆ PROJEKTU PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYMI Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU PLANU	56
VI.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA	56
VII.	PRZEWIDYWANE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA	58
VIII.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA, W TYM ODDZIAŁYWANIA NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW	59
IX.	INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.....	60
X.	PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ SKUTKIEM REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA	61
XI.	PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA	61
XII.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	62
XIII.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	62

Rozdział I

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

*do projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego
Województwa Lubuskiego*

STRESZCZENIE

I. Cel i zakres merytoryczny prognozy

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu pn. „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp.”

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla całości dokumentu w podziale na trzy rozdziały:

- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego,
- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wlkp.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra.

Niniejszy rozdział I prognozy odnosi się do projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego, zwanego dalej projektem PZPWL.

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) i stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Celem prognozy oddziaływania na środowisko jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko wynikających z ustaleń projektu PZPWL, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) oraz został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. oraz Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp.

II. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Metody oceny zostały dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Projekt PZPWL składa się z m.in. wizji rozwoju regionu, kierunków polityki i zagospodarowania przestrzennego oraz wskazania inwestycji celu publicznego. W prognozie ocenia się przede wszystkim zgodność kierunków wskazanych w projekcie PZPWL z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, jak i prognozuje się wpływ tych kierunków na środowisko i warunki równoważenia rozwoju.

W pierwszym etapie oceniono zgodność projektu PZPWL z celami wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach. W tym celu na podstawie analizy najważniejszych dokumentów sformułowano 12 głównych celów środowiskowych, a następnie porównano ze wskazanymi w ocenianym planie kierunkami i działaniami.

W drugim etapie oceniono wpływ kierunków i działań na środowisko. W trakcie prac nad oceną najpierw zidentyfikowano potencjalny wpływ na środowisko działań określonych w ramach poszczególnych kierunków wyznaczonych w projekcie PZPWL. Prace objęły:

- identyfikację konfliktów przestrzennych wspomaganą analizami w systemie GIS;
- analizę prognoz, raportów i innych opracowań zawierających elementy oddziaływania na środowisko;
- pracę w grupach specjalistów, gdzie na podstawie dyskusji dokonywano oceny, porównano wyniki, dyskutowano w celu wyłonienia ostatecznych wniosków;
- ocenę skumulowanych wpływów na środowisko, polegającą na przebadaniu czy nadmierna koncentracja niewielkich oddziaływań nie spowoduje oddziaływania znaczącego, wspieraną przez analizy przestrzenne z wykorzystaniem systemu GIS.

Zidentyfikowane istotne negatywne lub znacząco negatywne oddziaływanie poddano szczegółowej analizie oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Przeanalizowano działania wskazane w projekcie PZPWL pod kątem ich wpływu na wszystkie komponenty środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, na cele środowiskowe dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych wynikające z Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz na zmiany klimatu i dostosowanie do zmian klimatycznych.

W trzecim etapie sporządzono załącznik graficzny, na którym przedstawiono wybrane elementy oceny oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń planu. Wybór przedstawionych zagadnień opierał się na dwóch kryteriach – istotnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko w odniesieniu do skali sporządzanego dokumentu oraz możliwości zilustrowania lokalizacji inwestycji, obszaru działań bądź tendencji.

III. Zawartość i główne cele projektu PZPWL

Celem sporządzania PZPWL jest określenie spójnej polityki przestrzennej dla województwa, wykorzystującej potencjał społeczny, kulturowy, środowiskowy i gospodarczy obszaru, w sposób zapewniający zrównoważony rozwój. Rozwój województwa powinien w szczególności uwzględniać zintegrowanie polityk sektorowych na poziomie regionalnym, zapewniać spójność terytorialną, gospodarczą oraz społeczną. Ustalenia PZPWL będą stanowiły podstawę do opracowywania innych dokumentów planistycznych na szczeblu wojewódzkim oraz gminnym.

W projekcie PZPWL wyznaczono cele strategiczne i operacyjne rozwoju przestrzennego województwa lubuskiego służące realizacji wyznaczonych kierunków rozwoju. Są to:

- **spójność terytorialna** poprzez zrównoważony rozwój struktury osadniczej, w tym metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i lokalnych ośrodków miejskich, rozwój obszarów wiejskich, poprawę dostępności komunikacyjnej ośrodków administracyjnych, rozwój infrastruktury technicznej wspomagającej ład ekologiczny, oraz infrastruktury i systemów zapobiegania zagrożeniom,
- **zrównoważony rozwój społeczny** poprzez wzrost dostępności do usług medycznych i wspieranie profilaktyki zdrowotnej, rozwój szkolnictwa, wzrost dostępności atrakcyjnej oferty kulturalnej i sportowej, dostosowanie usług społecznych do zmian trendów demograficznych, rozwój systemu transportu publicznego, ochronę walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz dziedzictwa kulturowego i budowanie na nich tożsamości regionalnej, rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
- **rozwój konkurencyjnej gospodarki** m.in. poprzez: wzmocnienie innowacyjnego sektora gospodarczego, rozwój przedsiębiorczości i zwiększenie aktywności zawodowej, wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej, rozwój i promocję stref ekonomicznych, rozwój

gospodarki niskoemisyjnej, racjonalną gospodarkę złożami kopalin, rozbudowę infrastruktury energetycznej i ochrony środowiska, poprawę jakości rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, rozwój potencjału turystycznego województwa.

Wyznaczone w projekcie PZPWL strategiczne cele rozwoju przestrzennego zostaną osiągnięte poprzez realizację szczegółowych kierunków rozwoju województwa lubuskiego, wyznaczonych dla poszczególnych stref tematycznych, tj. strefy przyrodniczej, społecznej, kulturowej, ekonomiczno-gospodarczej, obronności i bezpieczeństwa oraz w zakresie komunikacji, transportu i infrastruktury technicznej.

IV. Powiązania projektu PZPWL z innymi dokumentami

Cele i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego wynikające z polityki przestrzennej kraju, opracowano na podstawie koncepcji Zagospodarowania Przestrzennego Kraju 2030 oraz dokumentów związanych z polityką rozwoju, czyli długo- i średniookresowej strategii rozwoju kraju, strategii zintegrowanych oraz strategii ponadregionalnej. Wszystkie te dokumenty łącznie prezentują spójną wizję rozwoju Polski, w tym wizję rozwoju województwa lubuskiego. W projekcie PZPWL uwzględniono przede wszystkim dokumenty krajowe i ponadregionalne:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (2011 r.);
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (DSRK) (2013 r.);
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 Aktywne Społeczeństwo, Konkurencyjna Gospodarka, Sprawne Państwo (2012 r.);
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju;
- 9 zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych:
  - Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki,
  - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
  - Strategia Rozwoju Transportu,
  - Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko,
  - Strategia Sprawne Państwo,
  - Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego,
  - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
  - Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP,
  - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa,
  - Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Strategie ponadregionalne – Strategia Polski Zachodniej 2020;
- Wspólna koncepcja Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań – Wizja 2030;

oraz dokumenty na poziomie regionalnym, m.in. Strategię Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020.

V. Zgodność projektu PZPWL z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnymi z punktu widzenia projektu planu

W celu dokonania oceny spójności sformułowano główne cele ochrony środowiska, które ujmują najważniejsze zagadnienia wynikające z międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentów. Główne cele ochrony środowiska łącznie tworzą spójny system w pełni odzwierciedlający politykę zrównoważonego rozwoju w aspekcie środowiskowym. Główne cele środowiskowe to:

1. Wspieranie zrównoważonego i harmonijnego rozwoju obszarów zurbanizowanych;
2. Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami;
3. Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem;
4. Zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie udziału odzysku odpadów oraz odzysku energii z odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska;
5. Poprawa lokalnej jakości powietrza oraz ograniczenie zmian klimatycznych poprzez redukcję emisji;
6. Adaptacja przestrzeni, gospodarki i środowiska do możliwych skutków zmian klimatu;
7. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz zrównoważone ich użytkowanie;
8. Zapewnienie przezornego wykorzystania zasobów nieodnawialnych;
9. Zachowanie we właściwym stanie ochrony lub odtworzenie siedlisk oraz gatunków dzikiej fauny i flory ważnych dla Wspólnoty;
10. Zachowanie oraz zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, w tym na terenach gospodarki rolnej i leśnej;
11. Zapobieganie podziałowi i zapewnienie ciągłości powiązań ekologicznych;
12. Zapobieganie degradacji krajobrazu oraz ochrona zabytków dziedzictwa kulturowego.

Przeprowadzona w prognozie oddziaływania na środowisko analiza spójności wykazała, że w projekcie planu uwzględniono w sposób wyczerpujący wszystkie zagadnienia.

VI. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu PZPWL

Na obszarze województwa lubuskiego brak jest zarówno dużych stref miejskich jak i przemysłowych. Obszar ten charakteryzuje się znacznymi walorami przyrodniczymi oraz krajobrazowymi, rozwiniętymi połączeniami komunikacyjnymi z Republiką Federalną Niemiec oraz pozostałą częścią kraju, złożami surowców, w tym energetycznych, obecnością ważnej drogi wodnej, jaka stanowi Odra, będąca także korytarzem ekologicznym oraz znacznymi obszarami produkcji rolniczej. Niemniej, jak na prawie każdym obszarze, także i tutaj występują problemy związane z ochroną środowiska. Zestawiono je pokrótce poniżej.

Emisja zanieczyszczeń do atmosfery

Wyniki pomiarów jakości powietrza w województwie lubuskim wskazują na problem nadmiernego stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym, przekraczającego średnioroczne wartości docelowe. Na terenie województwa lubuskiego stwierdzono również wysokie stężenia ozonu, przekraczające poziomy długoterminowe. Wymienione przekroczenia wynikają przede wszystkim z niskiej emisji oraz ruchu samochodowego.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
STRESZCZENIE**

Niska emisja pochodzi głównie z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w sposób nieefektywny. Szkodliwość oddziaływania tego typu emisji polega również na zastosowaniu wysokoemisyjnych paliw a w wielu przypadkach odpadów. Wzrost niskiej emisji, łączącej się ze wzrostem stężeń zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, odczuwalny jest zwłaszcza w sezonie grzewczym, co potwierdzają wyniki pomiarów stężeń pyłu PM10 i benzo(a)pirenu. Ponadto zauważa się wzrost ilości zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego w związku z rosnącą liczbą pojazdów. Problem ten dotyczy szczególnie miast (Zielona Góra, Gorzów Wlkp.) i rejonów tras o dużym natężeniu ruchu (tereny sąsiadujące z autostradą A2 i drogą ekspresową S3, a także drogami krajowymi, szczególnie DK18 i DK32, ze względu na ruch pojazdów ciężarowych). Na wzrost zanieczyszczeń komunikacyjnych wpływa także fakt, że województwo lubuskie, stanowi obszar tranzytowy dla samochodów przekraczających granicę polsko-niemiecką.

Hałas

Hałas komunikacyjny jest obecnie głównym obciążeniem środowiska akustycznego na terenie województwa lubuskiego. W ciągu ostatnich lat odnotowuje się ciągły wzrost liczby pojazdów na drogach, co w połączeniu z brakiem dostatecznej ilości dróg szybkiego ruchu przyczynia się do powstawania przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu. Na terenie województwa lubuskiego hałas komunikacyjny dotyczy przede wszystkim dróg krajowych i wojewódzkich. Na wzmożony hałas narażeni są szczególnie mieszkańcy dużych miast, takich jak Gorzów Wlkp. i Zielona Góra (z uwagi na lokalizację zabudowy tuż przy głównych drogach) oraz mieszkańcy terenów położonych przy mocno uczęszczanych szlakach komunikacyjnych, m.in. w sąsiedztwie autostrady A2 i drogi ekspresowej S3.

Ścieki komunalne

Zgodnie z przeprowadzoną analizą stanu środowiska w województwie lubuskim w latach 2013–2014 istotnym problemem dla jakości wód były zanieczyszczenia, których źródła zlokalizowane są na terenach wiejskich. Bardzo istotne, szczególnie dla jakości wód mniejszych rzek i cieków, są występujące na tych terenach dysproporcje pomiędzy wyposażeniem miejscowości w systemy wodociągowe i kanalizacyjne. Rozbieżność pomiędzy siecią wodociagową a kanalizacyjną stwarza zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Z uwagi na brak kanalizacji, nieczystości są gromadzone w zbiornikach bezodpływowych lub podczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków, nie stanowi to jednak gwarancji, że zanieczyszczenia nie będą przedostawały się do środowiska.

Zagrożenie powodziowe

W 2015 roku opracowano nowe mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP), obejmujące większość rzek w województwie. Zgodnie z mapami powódź na Odrze jest szczególnym zagrożeniem dla miejscowości: Nowa Sól, Krosno Odrzańskie, Słubice, Kostrzyn nad Odrą i Słońsk. Wylewy Warty stanowią największe zagrożenie dla Gorzowa Wlkp., a Noteci dla Drezdenka. Powódź na Bobrze najbardziej zagraża Szprotawie, Żaganiowi, a na Nysie Łużyckiej – Przewozowi i Gubinowi. Szczególnie narażone na ryzyko powodzi jest miasto Gubin, gdzie brakuje wałów i wysokość brzegów jest niższa niż po stronie niemieckiej. System ochrony przeciwpowodziowej w województwie lubuskim tworzą przede wszystkim wały przeciwpowodziowe o zróżnicowanym stanie technicznym.

Eksploracja kopalni

Województwo lubuskie jest obszarem zasobnym w surowce energetyczne i mineralne, których wydobycie wiąże się z degradacją terenów rolniczych i leśnych, a w szczególnych przypadkach także terenów zurbanizowanych. Złoża gazu ziemnego, ropy naftowej i węgla brunatnego zlokalizowane są w wyraźnych strefach, co sprawia, że można wskazać tereny, które będą pod największą presją, wynikającą z oddziaływania eksploatacji na otaczające środowisko. Są to przede wszystkim okolice: Gorzowa Wlkp., Drezdenka, Zielonej

Góry, Sulechowa, Szlichtyngowej, Kostrzyna, Maszewa, Gubina, Brodów, Rzepina i Cybinki. Ze wszystkich ww. wymienionych obszarów za najbardziej konfliktowe należy uznać udokumentowane złoża węgla brunatnego, którego wydobywanie wiąże się z największymi przekształceniami w krajobrazie oraz ograniczeniem zasobów wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku leja depresji towarzyszącego odkrywkom. Najmniej konfliktowym złożem węgla brunatnego jest złożo Gubin 2, udokumentowane w 2016 r.

Identyfikacja obszarów konfliktowych dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 ze zm.)

Główne konflikty z celami ochrony zasobów przyrodniczych w obszarach prawnie chronionych wynikają z realizacji celów gospodarczych i rozwojowych województwa lubuskiego. Są to:

- Konflikt wynikający z rozwoju infrastruktury drogowej, kolejowej oraz śródlądowej. Wśród najważniejszych planowanych i realizowanych inwestycji drogowych na terenie województwa wymagających podjęcia działań minimalizujących negatywne skutki realizacji na środowisko wymienia się budowę drogi S3 Gorzów Wlkp.–Nowa Sól oraz budowę autostrady A18 Olszyna – Golnice (przebudowa jezdni południowej).
- Konflikt wynikający z eksploatacji udokumentowanych złóż kopalin. Wśród obszarów konfliktowych należy wyróżnić obszary konfliktowe wynikające z ochrony zasobów przyrodniczych oraz ochrony zasobów złóż kopalin, w tym ich potencjalną eksploatację. Wśród złóż konfliktowych ze względu na ochronę zasobów przyrodniczych na terenie województwa lubuskiego wymienia się w szczególności rejon złożowy Gubin-Gubin1-Gubin-Zasieki-Brody-Lubsko¹, Cybinka-Sądów-Rzepin-Torzym, Mosty oraz Babina-Żarki.
- Konflikt wynikający z realizacji działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Wartość przyrodnicza obszarów Natura 2000 związanych z dolinami rzecznyymi uzależniona jest przede wszystkim od okresowych zalewów, stąd wszelkie prace związane ze zmianą reżimu wodnego na rzekach będą miały wpływ na przedmioty ochrony obszarów. Prace związane ze zwiększeniem przepływu i poprawą głębokości przepływowej, czy prace modernizacyjne w celu zapewnienia zimowego lodołamania wpłyną na wielkość okresowych zalewów na obszarach Natura 2000 związanych z dolinami rzecznyymi, na których wskazuje się przeprowadzenie ww. prac, w tym w szczególności dotyczy to rzek: Odra, Bóbr z Kwisą, Szprotawa i Czarna Wielka, Nysa Łużycka z Lubszą, Warta, Noteć, Obra i Drawa.
- Konflikt wynikający z rozwoju turystyki. Obszary podlegające ochronie na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 ze zm.) ze względu na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe stanowią cenne obszary do rozwoju turystyki. Silna presja turystyczna na obszary cenne przyrodniczo może prowadzić do degradacji zasobów przyrodniczych. Szczególnie wrażliwy na działania antropogeniczne jest obszar Parku Narodowego Ujście Warty, który stanowi bardzo atrakcyjny obszar dla rozwoju turystyki.

VII. Przewidywane zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu PZPWL

Dla obszaru województwa lubuskiego obowiązuje *Zmiana Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubuskiego (Zmiana PZPWL)*. W powyższym dokumencie sformułowano cele strategiczne, operacyjne, kierunki rozwoju przestrzennego oraz inwestycje celu publicznego. Opracowana dla Zmiany PZPWL

¹ Do rejonu złożowego Gubin-Gubin1-Gubin-Zasieki-Brody-Lubsko zalicza się również złożo Gubin 2, które zostało wyłonione z większości złoża Gubin i części złoża Gubin 1

prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że dokument ten dobrze odzwierciedla kierunki globalnej polityki ekologicznej, a także że realizacja większości celów i zadań będzie korzystnie wpływała na ochronę środowiska. Podsumowując, należy stwierdzić, że w momencie przystępowania do sporządzenia projektu PZPWL polityka przestrzenna województwa w sposób wystarczający chroni walory przyrodnicze i zapewnia warunki zrównoważonego rozwoju. Nie przewiduje się istotnych negatywnych zmian środowiska przyrodniczego województwa w przypadku braku realizacji ustaleń analizowanego projektu PZPWL.

Projekt PZPWL zaktualizowano w oparciu o nowe dokumenty, strategie, wytyczne, wnioski instytucji i jednostek samorządu terytorialnego, a także wskazania okresowej oceny Zmiany PZPWL, która wykazała niezgodność jej ustaleń z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020. Brak realizacji ustaleń projektu PZPWL oznaczać będzie nieuwzględnienie aktualizacji w strategicznym dokumencie jakim jest plan zagospodarowania przestrzennego województwa, a tym samym gorszą koordynację przestrzenną działań.

Wymóg sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich został podyktowany intensywnym rozwojem tych obszarów, który musi uwzględniać szereg powiązań przestrzenno-funkcjonalnych, m.in. z zakresu wpływu na środowisko przyrodnicze. Brak planów zagospodarowania przestrzennego MOF OW Zielona Góra i MOF OW Gorzów Wlkp. może w przyszłości powodować brak skoordynowanych działań inwestycyjnych, co może powodować m.in. chaotyczną urbanizację i rozproszenie zabudowy, nieuzasadniony ekonomicznie rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, pogorszenie walorów krajobrazowych, brak ochrony cennych terenów rolniczych, defragmentację cennych siedlisk przyrodniczych.

VIII. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko realizacji projektu PZPWL, w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów

Ocenę skutków środowiskowych przeprowadzono dla wszystkich działań wyznaczonych w ramach poszczególnych kierunków, uwzględniając również inwestycje celu publicznego. Określono przewidywane oddziaływanie każdego z działań na wszystkie elementy środowiska, w tym na obszary Natura 2000. Wskazano oddziaływania pozytywne, zróżnicowane, negatywne o przeciętnej sile lub negatywne i znacząco negatywne. Dla wielu działań nie stwierdzono występowania żadnych oddziaływań.

Wśród kierunków pozytywnie wpływających na środowisko należy wymienić te w bezpośredni sposób odnoszące się do systemu przyrodniczego i których celem jest właśnie ochrona jego poszczególnych komponentów. Wyróżnia się tu zarówno działania zapobiegawcze i ograniczające jak i kompensujące i naprawcze. Pośrednim korzystnym oddziaływaniem charakteryzują się wszelkie działania związane z modernizacją infrastruktury technicznej, które zmniejszają presję na środowisko, np. rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, modernizacja instalacji do składowania odpadów, lub drogowej, które zwiększają bezpieczeństwo a zmniejszają narażenie na hałas. Oddziaływanie zróżnicowane, czyli zarówno pozytywne jak i negatywne dla danego komponentu środowiska, zdiagnozowano dla działań takich jak promocja potencjału turystycznego województwa. Potencjał turystyczny województwa to w dużej mierze atrakcyjne tereny cenne przyrodniczo, takie jak jeziora i lasy. Zwiększenie ruchu turystycznego wiąże się z jednej strony z ukierunkowaniem ruchu i zwiększeniem świadomości turysty, z drugiej z większą presją na środowisko.

Oddziaływania negatywne o przeciętnej sile wynikają przede wszystkim z planowanego rozwoju osadnictwa. Lokalizacja nowych obszarów zabudowy, dróg czy infrastruktury technicznej wiąże się ze stałą, ale presją na wszystkie elementy środowiska przyrodniczego, jednakże o wymiarze lokalnym i o umiarkowanej sile.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
STRESZCZENIE**

Oddziaływania negatywne i znacząco negatywne są stosunkowo nieliczne i zostały w prognozie szerzej opisane. Dotyczą przede wszystkim działań inwestycyjnych związanych z lokalizacją kopalni węgla brunatnego, planowaną elektrownią, budową dróg i kolei, modernizacją dróg wodnych oraz realizacją zadań ochrony przeciwpowodziowej.

Należy podkreślić, że znacząco negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000, wskazano jedynie w dwóch przypadkach. W obu przypadkach są to inwestycje wynikające z przyjętych dokumentów nadrzędnych, dla których w wykonanych ocenach oddziaływania na środowisko udowodniono przesłanki wynikające z art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, tj.: są to inwestycje nadrzędnego interesu publicznego, nie ma możliwości rozwiązań alternatywnych, istnieje możliwość kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

Oddziaływania negatywne lub znacząco negatywne stwierdzono dla następujących działań:

kierunek	działanie	negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
Rozwój gospodarki i wzmocnienie potencjału innowacyjnego sektora gospodarczego	Rozwój przemysłu wydobywczego (w tym kopalni węgla brunatnego eksploatującej złoża Gubin 2)	ludzie, powietrze, powierzchnia ziemi oraz gleby, klimat, zabytki i dobra materialne, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
Poprawa drogowej dostępności komunikacyjnej w zakresie powiązań zewnętrznych i wewnętrznych	Dokończenie budowy autostrady i drogi ekspresowej należących do Transeuropejskich Korytarzy Transportowych TEN-T wraz z infrastrukturą towarzyszącą <hr/> Budowa i modernizacja dróg krajowych <hr/> Budowa i przebudowa dróg wojewódzkich	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	Natura 2000 ² , Park Krajobrazowy Łuk Mużakowa
Wzrost bezpieczeństwa w obrębie miejskich i wiejskich terenów zabudowanych	Budowa odcinków drogowych na drogach krajowych i wojewódzkich	zwierzęta, rośliny	
Poprawa parametrów użytkowych sieci i infrastruktury kolejowej	Dążenie do przebiegu Kolei Dużych Prędkości przez województwo lubuskie wraz z przystankiem na jego terenie	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Stworzenie spójnego systemu pasażerskich i towarowych powiązań kolejowych	Tworzenie nowych pasażerskich połączeń regionalnych i dalekobieżnych, w tym transgranicznych	zwierzęta, rośliny, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Zwiększenie znaczenia transportu wodnego w przewozach towarów oraz	Modernizacja śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary	wody

²Znacząco negatywne oddziaływanie odnosi się wyłącznie do rozbudowy drogi krajowej nr 18 do parametrów autostrady A18, zawartej w działaniu określony w projekcie PZPWL jako: Dokończenie budowy autostrad i dróg ekspresowych należących do Transeuropejskich Korytarzy Transportowych TEN-T wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Znacząco negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000 w związku z rozbudową drogi krajowej nr 18 do parametrów autostrady zostało stwierdzone w Prognozie oddziaływania na środowisko dla Projektu Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015 oraz w Prognozie oddziaływania na środowisko dla Projektu Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023, zgodnie z wydaną decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach z dnia 29 lipca 2010 r., znak: RDOŚ-08-WOOS-II-66130-012/10/an. Inwestycja zgodnie z wydaną decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach będzie powodowała znacząco negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 Bory Dolnośląskie PLB020005. Dla niniejszej inwestycji drogowej stwierdzono brak rozwiązań alternatywnych, nadrzędny interes publiczny oraz zaproponowano działania kompensacyjne. Należy podkreślić, iż inwestycja aktualnie w znaczącym zakresie została już zrealizowana, w tym wykonano działania kompensacyjne.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
STRESZCZENIE**

kierunek	działanie	negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
turystyce	międzynarodowym i krajowym	Natura 2000	
Wzrost bezpieczeństwa energetycznego w zakresie energii elektrycznej	Rozwój sieci przesyłowej energii elektrycznej Budowa, rozbudowa i przyłączenie do sieci przesyłowej źródeł wytwórczych, w tym Elektrowni Gubin Rozwój sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej	powietrze, krajobraz, zasoby naturalne, ludzie, woda, powierzchnia ziemi oraz gleby, klimat, zwierzęta, rośliny, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Wykorzystanie energii wiatru	Budowa farm wiatrowych	zwierzęta, różnorodność biologiczna	
Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego	Działania ograniczające zagrożenie powodziowe, skierowane w pierwszej kolejności na obszary problemowe wyznaczone w planie zarządzania ryzykiem powodziowym	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody, obszary Natura 2000 ³

IX. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1d ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) w prognozie oddziaływania na środowisko zawiera się informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.

W przypadku województwa lubuskiego, którego zachodnią granicę stanowi granica Rzeczypospolitej Polskiej z granicą Republiki Federalnej Niemiec biegnąca wzdłuż Nysy Łużyckiej i Odry, należy rozpatrywać możliwość oddziaływania zapisanych w projekcie PZPWL celów i kierunków rozwoju przestrzennego na obszary przygraniczne – Brandenburgię i Saksonię.

Wśród kierunków, działań i inwestycji zidentyfikowano możliwość negatywnego oddziaływania transgranicznego na faunę i florę, wody powierzchniowe i podziemne oraz powietrze. Przedsięwzięciami o negatywnym oddziaływaniu mogą być niektóre inwestycje drogowe, realizacja kopalni Gubin wraz z elektrownią oraz prace w korycie i dolinie Odry granicznej i Nysy Łużyckiej, związane z ochroną przeciwpowodziową oraz modernizacją dróg wodnych.

Należy podkreślić, że dla obszaru obejmującego województwo lubuskie, zachodniopomorskie, wielkopolskie i dolnośląskie oraz kraje związkowe Meklemburgia-Pomorze Przednie, Brandenburgia, Berlin i Saksonia przyjęto „Wspólną Koncepcję Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań – Wizja 2030”. Dokument potwierdzono 1 grudnia 2016 roku na XVII Posiedzeniu Komitetu ds. Gospodarki Przestrzennej Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej. Koncepcja ma charakter rekomendacji dotyczących planowania przestrzennego służącego realizacji porozumień o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy między krajami. Wizja zakładająca ukształtowanie *silnego społeczn*

³ Znaczące negatywne oddziaływanie odnosi się wyłącznie do prac regulacyjnych dla znacznej części Odry, zawartej w projekcie PZPWL w rozdziale Inwestycje celu publicznego. Znaczące negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000 wymienionej inwestycji zostało stwierdzone w *Prognozie oddziaływania na środowisko projektu Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry*. Dla inwestycji stwierdzono brak rozwiązań alternatywnych, nadrzędny interes publiczny oraz zaproponowano działania kompensacyjne.

gospodarczo i przyrodniczo polsko-niemieckiego obszaru powiązań, zakłada m.in. zabezpieczanie podstaw dla wysokiej jakości życia, w tym:

- Ochronę zasobów naturalnych – zagwarantowanie standardów środowiskowych,
- Zmniejszanie zagrożenia powodzią, klęskami i katastrofami.

Możliwość transgranicznego oddziaływania kopalni Gubin

Wykorzystanie własnych surowców energetycznych gwarantuje bezpieczeństwo energetyczne państwa. Biorąc pod uwagę stały wzrost zapotrzebowania na energię, należy wdrażać działania mające na celu pokrycie tego zapotrzebowania. Podstawą wytwarzania energii w Polsce są zasoby paliw stałych takich jak węgiel kamienny i brunatny. Dominacja w wykorzystaniu paliw kopalnych zapewnia bezpieczeństwo energetyczne na wysokim poziomie, są to również najtańsze nośniki energii.

Polska, z produkcją węgla brunatnego wynoszącą ok. 64 mln ton rocznie, jest po Niemczech drugim producentem węgla brunatnego w Unii Europejskiej i trzecim w Europie, po Niemczech i Turcji. Zasoby energetyczne Polski, przy obecnym ich wykorzystaniu, znaczną się wyczerpywać po 2022 roku. Pomimo maksymalnego wykorzystania zasobów złóż satelickich oraz modernizacji bloków energetycznych w elektrowniach, przyczyniających się do zwiększenia sprawności, zaspokojenie potrzeb energetyki będzie wiązało się z budową nowych zagłębi górniczo-energetycznych. Wykorzystanie węgla brunatnego ze złóż nowo zagospodarowanych niesie za sobą konieczność budowy nowej elektrowni, w której będzie on wykorzystywany.

Szansą na rozwój przemysłu wydobywczego, a tym samym uzyskanie zabezpieczenia energetycznego Polski, są bogate zasoby złóż węgla brunatnego. W opracowywanych w ostatnich latach dokumentach, m.in. w koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, wskazano Gubin i Gubin¹⁴ jako złoża podlegające ochronie zgodnie z zasadami przyjętymi dla kategorii ochrony złóż kopalni strategicznych. Z części złoża Gubin oraz części złoża Gubin 1 wyłoniono przewidziane do eksploatacji złoża Gubin 2. Podczas wyznaczania granic złoża wzięto pod uwagę szereg czynników, tj. maksymalne wykorzystanie zasobów bilansowych złoża przy możliwej jak najmniejszej ingerencji w szczególnie wartościowe elementy środowiska przyrodniczego (główne zbiorniki wód podziemnych, formy ochrony przyrody, w tym sieć Natura 2000).

Całkowita powierzchnia projektowanej odkrywki wyniesie około 7 650 ha, a okres funkcjonowania kopalni przewidziano na ok. 50 lat. Należy podkreślić, iż tereny pod eksploatację będą zajmowane sukcesywnie w miarę postępów frontów eksploatacyjnych, równoległe będzie prowadzona również rekultywacja terenów. Planuje się prowadzenie rekultywacji zwalowisk w kierunku leśnym i rolnym, natomiast wyrobisko końcowe zostanie zrehabilitowane w kierunku wodnym.

Odkrywkowa metoda eksploatacji złóż węgla brunatnego powoduje istotne przekształcenia środowiska – wielkoobszarowe przekształcenia powierzchni terenu i wpływ na krajobraz, zmianę stosunków wodnych związanych z odwodnieniem wgłębnym, w tym możliwy jest wpływ na wody powierzchniowe i siedliska przyrodnicze, a także związane bezpośrednio z prowadzoną działalnością emisje pyłów czy hałasu. Działania związane z przekształceniem terenu, czy emisją hałasu będą miały zasięg typowo lokalny, niewpływający na tereny po stronie niemieckiej. Również w odniesieniu do emisji pyłów stwierdzono, że będzie ona miała charakter lokalny, niemal wyłącznie ograniczony do terenów przyległych do dróg oraz do wnętrza wyrobiska i zwalowiska nakładu, czyli terenów znajdujących się po polskiej stronie. Ponadto środkami minimalizującymi emisję pyłu jest bieżąca rekultywacja zwalowisk, stosowanie osłon przenośników taśmowych, zraszanie dróg i czyszczenie taśm.

Spośród elementów środowiska, na które wpływa górnictwo odkrywkowe, największy zasięg terytorialny może mieć oddziaływanie na wody gruntowe. Zasoby złoża węgla brunatnego przewidziane do eksploatacji

---

¹⁴ Ze złoża Gubin i części złoża Gubin 1, zostało wyłonione złożo Gubin 2, przewidziane do eksploatacji

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
STRESZCZENIE**

---

zlokalizowane są w bliskim sąsiedztwie Nysy Łużyckiej, która jest rzeką graniczną. Odwodnienie górotworu wiąże się z powstaniem leja depresji. Szacuje się, iż zasięg leja depresji w czwartorzędowym poziomie wodonośnym będzie wynosił ok. 6 km przy depresji 0,5 m, w warstwie międzywęglowej – ok. 8 km przy depresji 1 m, a w warstwie podwęglowej – nie będzie przekraczał 10 km przy depresji 1 m. Strefa obniżonego zwierciadła wód będzie rozszerzać się stopniowo i przemieszczać wraz z postępem prac górniczych. Przeprowadzone badania wskazują, iż maksymalny zasięg leja depresji obejmie rozległy obszar położony na wschód, południowy wschód i południe od miasta Gubin, czyli obszary położone na terytorium Polski. Od strony zachodniej zasięg leja depresji w czwartorzędowym poziomie, w wyniku zastosowania środków minimalizujących, w postaci ekranów przeciwinfiltracyjnych oraz barier studni chłonnych nie obejmie terytorium Niemiec. W związku z przyjętym rozwiązaniem technicznym nie przewiduje się wpływu na wody powierzchniowe i podziemne po stronie niemieckiej. Ponadto będzie wprowadzony system monitoringu przepływów, poziomu wód oraz ich jakości.

Możliwe oddziaływanie górnictwa odkrywkowego na obszary chronione wynika z bezpośredniego zajęcia i przekształcenia terenu, a także szeregu oddziaływań pośrednich i skumulowanych występujących w bliższym i dalszym otoczeniu kopalni. W odniesieniu przestrzennym, obszar projektowanej odkrywki węgla brunatnego znajduje się w pobliżu różnych obszarów chronionych, w tym po stronie niemieckiej obszaru Natura 2000 DE3553308 Oder-Neiße Ergänzung. Nie przewiduje się możliwości bezpośredniego zniszczenia siedlisk, zagrożenia dla gatunków zwierząt, zubożenia różnorodności biologicznej, chronionych w ramach obszaru Oder-Neiße Ergänzung. W granicach wyrobiska znajdzie się niewielki fragment obszaru Natura 2000 Jeziora Brodzkie, co będzie skutkowało nieznaczającym oddziaływaniem na cele ochrony tego obszaru. Możliwe oddziaływanie na obszary chronione w sposób pośredni lub skumulowany może wynikać ze zmian środowiska, przede wszystkim wywołanych przez odwodnienia górnicze. Z uwagi na bliską odległość obszarów od planowanej odkrywki zastosowano szereg działań minimalizujących takich jak rezygnacja z eksploatacji południowej części pola Węgliny, wyznaczenie filarów ochronnych z części zasobów bilansowych, budowa ekranów przeciwinfiltracyjnych, systemów rozsączania wód oraz barier studni chłonnych.

Możliwość transgranicznego oddziaływania planowanej Elektrowni Gubin

Jedną z inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie infrastruktury technicznej, planowanej do realizacji do roku 2030 jest budowa nowego źródła wytwórczego – Elektrowni Gubin, działającej w oparciu o węgiel brunatny wydobywany ze złoża Gubin 2. Inwestycja ta została ujęta m.in. we „Wspólnej Koncepcji Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań – Wizja 2030”, dokumencie przyjętym w 2016 r. na XVII Posiedzeniu Komitetu ds. Gospodarki Przestrzennej Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej.

Prognozuje się, że elektrownia będzie funkcjonować do czasu wydobycia węgla brunatnego, tzn. przez okres około 45 lat. Zarówno budowa elektrowni, jak i jej eksploatacja, może skutkować oddziaływaniem na środowisko przyrodnicze, a ze względu na planowaną lokalizację elektrowni w niewielkiej odległości od granic państwa (ok. 3 km) może potencjalnie powodować oddziaływania na terenie Niemiec.

Planowane przedsięwzięcie polega na budowie elektrowni o mocy do 3000 MW opalanej węglem brunatnym ze złoża Gubin 2. Potencjalnego oddziaływania można spodziewać się zwłaszcza na powietrze, wody i gleby, szczególnie w czasie funkcjonowania elektrowni. Analiza oddziaływania podobnych istniejących źródeł wytwórczych funkcjonujących w oparciu o spalanie węgla brunatnego wykazała, że stopień oddziaływania w dużej mierze zależy od zastosowanych procesów technologicznych. Minimalizację negatywnego oddziaływania inwestycji na środowisko może zapewnić dobór takiej technologii, która ograniczy ilość wykorzystanego surowca, zapewniając efektywność źródła wytwórczego. Istotna jest także odpowiednia gospodarka zasobami wodnymi oraz przede wszystkim redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza. Biorąc powyższe pod uwagę w przypadku Elektrowni Gubin zakłada się instalację trzech wysokosprawnych bloków o mocy brutto ok. 900 MW każdy, o sprawności netto na poziomie co najmniej 39%.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO**

STRESZCZENIE

Głównym niekorzystnym dla środowiska skutkiem spalania węgla brunatnego jest emisja zanieczyszczeń do powietrza. Fakt wystąpienia istotnej zmiany jakości powietrza na terytorium Niemiec zależy od wielkości emisji a także od warunków meteorologicznych. W przypadku Elektrowni Gubin efektem spalania węgla brunatnego będzie emisja rtęci, SO₂, CO, NO_x oraz pyłów z emitorów, których wysokość zostanie dobrana w sposób zapewniający akceptowalny poziom rozproszenia zanieczyszczeń. Zastosowana technologia budowy bloków energetycznych wraz z instalacjami towarzyszącymi pozwoli na bezwzględne utrzymanie dopuszczalnych poziomów emisji. Ponadto należy spodziewać się rozproszenia zanieczyszczeń, więc nawet te przenoszone na większe odległości nie powinny stanowić zagrożenia z uwagi na bardzo niskie stężenia.

Emisja zanieczyszczeń do powietrza może również oddziaływać w sposób pośredni lub skumulowany. W długoterminowej perspektywie jako oddziaływanie pośrednie obserwuje się m.in. wzrost zakwaszenia gleb w sąsiedztwie kompleksów wydobywco-energetycznych wskutek uwalniania do atmosfery głównie NO_x, SO₂ oraz pyłów, które rozpuszczone w kroplach wody opadają na ziemię w czasie deszczu. Oddziaływanie pośrednie elektrowni konwencjonalnej przejawia się także we wpływie na mikroklimat, poprzez uwalnianie do otoczenia ciepła i pary wodnej w procesie spalania.

Oddziaływanie skumulowane kompleksu wydobywco-energetycznego dotyczy: emisji nieorganizowanej pyłu, hałasu, zmian krajobrazu oraz stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych. Dla wszystkich procesów prowadzonych w kompleksie wydobywco-energetycznym przewidziano metody ograniczające, takie jak stosowanie mokrej metody odsiarczania spalin oraz instalacji elektrofiltrów w elektrowni, zainstalowanie odpowiednich odciągów, filtrów i osłon w transporcie, czy wdrożenie technologii cechujących się wysoką efektywnością energetyczną. Wszystkie wymienione działania będą prowadziły do utrzymania obowiązujących norm jakości powietrza w granicach kompleksu i na terenach przyległych, w tym na terenie Niemiec.

Ponadto proces technologiczny pozyskania energii poprzez spalanie węgla brunatnego będzie wiązał się ze wzrostem poboru wody, produkcją ścieków, odpadów, a także emisją hałasu. Również w zakresie tych oddziaływań przewidziano szereg działań minimalizujących negatywny wpływ na środowisko, w tym na terytorium Niemiec, choć należy podkreślić, że oddziaływania te mają znacznie mniejszy zasięg przestrzenny niż omawiane wcześniej zanieczyszczenia powietrza. Ograniczenie niekorzystnego oddziaływania na wody zostanie osiągnięte poprzez racjonalną gospodarkę tym zasobem. Planowane jest m.in. wykorzystanie wód pochodzących z odwodnienia kopalni oraz stosowanie zamkniętych obiegów wody, budowę oczyszczalni ścieków przemysłowych oraz odpowiednie ich oczyszczanie. Nie przewiduje się, aby w wyniku pracy elektrowni zwiększył się wpływ kompleksu wydobywco-energetycznego na wody na terytorium Niemiec. Powstające podczas spalania węgla odpady, głównie popioły lotne, żużel i gips, będą wykorzystane lub składowane jedynie na terytorium Polski, stąd nie przewiduje się oddziaływania transgranicznego w tym zakresie. Przewiduje się, że hałas wynikający z pracy instalacji i maszyn związanych z transportem i rozładunkiem surowców, nie będzie odczuwalny na terytorium Niemiec.

Biorąc pod uwagę powyższą analizę nie można zupełnie wykluczyć oddziaływania elektrowni na środowisko, na terenie Niemiec przede wszystkim na powietrze, należy jednak zaznaczyć, że poprzez zastosowanie odpowiednich, nowoczesnych procesów technologicznych skorelowanych ze stałym monitoringiem emitowanych zanieczyszczeń można doprowadzić do znacznego ograniczenia negatywnego wpływu i tym samym zredukowania oddziaływania transgranicznego. Przykład istniejącej Elektrowni Turów wskazuje, że w wyniku zastosowania nowoczesnych technologii możliwe jest utrzymanie parametrów zapewniających zachowanie wymaganych standardów jakości środowiska.

Budowa elektrowni jest inwestycją planowaną i na obecnym etapie nie jest prowadzona procedura lokalizacyjna. Budowa elektrowni jest przedsięwzięciem mogącym znacząco oddziaływać na środowisko i wymaga przeprowadzenia procedury oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W przypadku stwierdzenia

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
STRESZCZENIE**

---

możliwości wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej na skutek realizacji planowanego przedsięwzięcia, zostanie również przeprowadzone postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko. Strona niemiecka zostanie poinformowana o wszczęciu postępowania i zapewniona jej zostanie możliwość uczestnictwa w konsultacjach społecznych.

Możliwość transgranicznego oddziaływania inwestycji drogowych

Ze względu na bliskość terytoriów państw sąsiedzkich możliwość wystąpienia oddziaływań transgranicznych zidentyfikowano dla następujących inwestycji drogowych wskazanych w kierunkach projektu PZPWL:

- budowa autostrady A18 Olszyna – Golnice (przebudowa jezdni południowej),
- budowa obwodnicy Kostrzyna nad Odrą wraz z przeprawą mostową (DK31).

Autostrada A18 należy do Transeuropejskiego Korytarza Transportowego TEN-T, który służy koordynacji oraz zapewnieniu spójności i komplementarności inwestycji infrastrukturalnych. W ramach budżetu TEN-T finansowane są duże projekty wspólnego zainteresowania, których nadrzędnym celem jest rozwój wspólnego rynku Unii Europejskiej m.in. poprzez zrównoważony rozwój sieci transportowych. W przypadku budowy autostrady A18 zakres prac polega na dostosowaniu istniejącego układu drogowego do parametrów autostrady poprzez rozebranie istniejącej i budowę nowej nawierzchni jezdni południowej.

Planowana budowa obwodnicy Kostrzyna nad Odrą wraz z przeprawą mostową została uwzględniona w Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.). Droga realizowana jest w celu poprawy funkcjonowania miasta pozostającego obecnie pod wpływem niedogodności wynikających z ruchu tranzytowego. Realizacja obwodnicy ma na celu uzupełnienie infrastruktury drogowej i upłynnienie ruchu pomiędzy krajami Unii Europejskiej a Polską, poprzez wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza obszar miejski.

W przypadku inwestycji drogowych oddziaływanie na środowisko może mieć charakter bezpośredni, jak i pośredni poprzez emisję hałasu, zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wód, gleb, czy poprzez tworzenie bariery przestrzennej uniemożliwiającej swobodną migrację gatunków. Oddziaływanie może nastąpić również na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Obszary Natura 2000 zlokalizowane na terytorium Republiki Federalnej Niemiec narażone na oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie ww. inwestycji drogowych planowanych w granicach województwa lubuskiego to:

- obwodnica Kostrzyna nad Odrą wraz z przeprawą mostową (DK31):
  - DE3352301 Oderaue Kienitz
  - DE3353301 Oderaue Genschmar
  - DE3453301 Oderinsel Kietz
  - DE3453422 Mittlere Oderniederung
  - DE3553308 Oder-Neiße Ergänzung
- autostrada A18 Olszyna – Golnice (przebudowa jezdni południowej):
  - DE4454302 Neißegebiet
  - DE3553308 Oder-Neiße Ergänzung
  - DE4254301 Hispe
  - DE4353303 Preschener Mühlbusch
  - DE4353421 Zschornoer Heide
  - DE4354301 Neißeau
  - DE4454301 Zerna
  - DE4454451 Neißeetal.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
STRESZCZENIE**

Realizacja dróg może również wpływać na międzynarodowe korytarze ekologiczne w przypadku kolizji z ich przebiegiem, a tym samym utrudniać swobodną migrację gatunków. Projektowana autostrada A18 koliduje z Korytarzem Zachodnim (KZ), w tym obszarem węzłowym Bory Dolnośląskie (GKZ-4) oraz korytarzem ekologicznym – Łużyce (GKZ-3). Projektowana obwodnica Kostrzyna nad Odrą wraz z przeprawą mostową koliduje z Lasami Nadodrzańskimi (GKPN-28A) stanowiącymi fragment Korytarza Północnego (KPn).

Trasa wybudowanego i zmodernizowanego pasa północnego autostrady A18 wpisana jest w środowisko, stąd poszukiwanie nowego przebiegu drogi jest ekonomicznie, jak i środowiskowo nieuzasadnione. Zastosowanie rozwiązań minimalizujących negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko, w tym przejść dla zwierząt, pozwoli na ograniczenie jej negatywnego oddziaływania na swobodę migracji gatunków. Należy także podkreślić, iż inwestycja aktualnie w znaczącym zakresie została już zrealizowana, w tym wykonano działania kompensujące zgodnie z wydaną decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji ww. inwestycji. Nie przewiduje się zatem wystąpienia nowych, znaczących oddziaływań na środowisko związanych z realizacją autostrady A18, w tym oddziaływań transgranicznych.

W związku z realizacją budowy obwodnicy Kostrzyna nad Odrą wraz z przeprawą mostową dojdzie do bezpośredniego zajęcia terenu pod pasy drogowe oraz fragmentacji siedlisk, w tym zbiorowisk łąkowych i szuwarowych. Realizacja inwestycji może wiązać się z uszczupleniem siedlisk, związanych z doliną Odry, a więc siedlisk cennych dla gatunków awifauny, czy herpetofauny. Na tym etapie, ze względu na brak dokumentacji projektowej wybranego wariantu przebiegu drogi wraz z przeprawą mostową, brak możliwości oceny faktycznego wpływu inwestycji drogowej na siedliska przyrodnicze i gatunki z nimi związane. Zakłada się, iż wycinka drzew i krzewów zostanie ograniczona do niezbędnego minimum umożliwiającego realizację przedsięwzięcia, a prace prowadzone będą w sposób ograniczający potencjalne negatywne oddziaływanie na gatunki, w tym gatunki awifauny czy herpetofauny. Nie przewiduje się również, aby realizacja mostu znacząco negatywnie wpłynęła na funkcje korytarzowe doliny Odry. Zmienione lokalnie warunki przyrodnicze z czasem zostaną zaakceptowane przez zwierzęta, a przyjęte niezbędne rozwiązania minimalizujące na etapie projektowym, ograniczą potencjalne oddziaływanie drogi. Planowana droga wraz z przeprawą mostową nie będzie stanowiła bariery migracyjnej, a jedynie możliwą przeszkodę w migracji. Należy zauważyć, iż planowana lokalizacja mostu sąsiaduje z istniejącym mostem drogowym oraz kolejowym, w przypadku likwidacji istniejącego mostu i powstania nowego, po zakończeniu prowadzenia prac nie przewiduje się, aby wzrósł stopień oddziaływania na możliwość migracji gatunków w stosunku do stanu sprzed rozpoczęcia prac.

W związku z koniecznością odprowadzania wód opadowych i roztopowych z nawierzchni utwardzonych potencjalnie zanieczyszczonych substancjami ropopochodnymi, zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji, może wystąpić oddziaływanie na wody powierzchniowe. Zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych, w tym polegających na podczyszczaniu wód opadowych i roztopowych, w szczególności w przypadku odwodnienia mostu, ograniczy potencjalne oddziaływanie inwestycji na środowisko wodne. Zakłada się również, iż zostaną przyjęte takie rozwiązania projektowe, które nie wpłyną zasadniczo na reżim hydrauliczny cieków.

Przewiduje się również wzrost natężenia hałasu, na etapie prowadzenia prac budowlanych związanego z pracą ciężkich maszyn budowlanych oraz transportowych, którego uciążliwość zakończy się wraz z zakończeniem prac. Na etapie eksploatacji hałas będzie związany z ruchem kołowym odbywającym się na drodze, w tym ruchem tranzytowym, który planowana inwestycja drogowa ma przejąć z dróg krajowych nr 22 i 31 zlokalizowanych po stronie polskiej.

Szczegółowa ocena wpływu planowanej obwodnicy Kostrzyna nad Odrą wraz z przeprawą mostową, w tym ocena możliwości wystąpienia oddziaływań transgranicznych, zostanie określona na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji. Na tym etapie brak merytorycznych podstaw do prognozowania oddziaływania znacząco negatywnego, w tym o charakterze transgranicznym.

Możliwość transgranicznego oddziaływania inwestycji z zakresu ochrony przeciwpowodziowej

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
STRESZCZENIE**

W projekcie PZPWL wskazano szereg działań mających na celu ochronę przeciwpowodziową. Wynikają one głównie z przyjętego w 2016 r. *Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry*. W projekcie PZPWL uwzględniono wiele elementów zarządzania ryzykiem powodziowym, przede wszystkim zapobieganie i ochronę. Wskazano działania techniczne i nietechniczne. Do działań nietechnicznych należą m.in. zwiększanie retencji zlewni czy ograniczanie zagospodarowania terenów narażonych na powódź, natomiast do technicznych głównie rozbudowa wałów oraz odbudowa zabudowy regulacyjnej rzek. Zgodnie z *Planem zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry* powinny być zrealizowane do 2021 r.

Ze względu na międzynarodowy charakter dorzecza Odry, realizacja niektórych z zamierzeń może potencjalnie wywoływać negatywne skutki środowiskowe na terenie Republiki Federalnej Niemiec na odcinku granicznym Odry, a także Nysy Łużyckiej. Dotyczy to przede wszystkim dwóch inwestycji polegającej na pracach modernizacyjnych w celu zapewnienia zimowego lodołamania, w mniejszym stopniu zabezpieczeniu przed powodzią miasta Gubina wraz z ujściowym odcinkiem rzeki Lubszy.

Skutki prac związanych z przystosowywaniem odcinka Odry do zimowego lodołamania są identyczne dla obu stron rzeki, tj. dla strony polskiej i niemieckiej. Konsekwencją prac jest przede wszystkim modyfikacja koryta, usuwanie rumowiska i osadów dennych oraz zmiany reżimu hydrologicznego. Tego typu przekształcenia w sposób oczywisty oddziałują na stan siedlisk i warunki bytowania gatunków roślin i zwierząt w rejonie planowanych inwestycji, a także poniżej prowadzonych prac. Mogą mieć wpływ na obszary Natura 2000 leżące po stronie niemieckiej, przede wszystkim specjalne obszary ochrony (SOO) siedlisk, w mniejszym stopniu na przedmioty ochrony obszarów specjalnej ochrony (OSO) ptaków:

- Oder-Neiße Ergänzung DE3553308 (SOO)
- Oder-Neiße DE3954301 (SOO)
- Oderinsel Kietz DE3453301 (SOO)
- Mittlere Oder DE3754303 (SOO)
- Mittlere Oderniederung DE3453422 (OSO)

Należy podkreślić, że obecnie Odra na całym odcinku jest rzeką uregulowaną, w związku z czym planowane prace nie będą stanowić drastycznego przekształcenia środowiska.

Na obecnym etapie zaawansowania prac, nie ma możliwości przesądzenia o tym, czy zaistnieje realne ryzyko wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań transgranicznych, a jeżeli tak, to jakich skutków środowiskowych, o jakiej skali i o jakim zasięgu należałoby się spodziewać. Dotyczy to również obszarów Natura 2000, które obejmują swoim zasięgiem dolinę Odry po stronie niemieckiej.

Szczegółowe dane o lokalizacji, zakresie przedsięwzięcia oraz sposobach jej realizacji będą analizowane na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ponadto wskazuje się budowę wałów przeciwpowodziowych Nysy Łużyckiej w rejonie Gubina (po polskiej stronie) oraz wałów ujściowego odcinka Lubszy. Budowa wałów po stronie polskiej spowoduje lokalny zanik siedlisk dolinowych i zwężenie lokalnego korytarza migracji zwierząt, w mniejszym stopniu wpłynie na parametry hydromorfologiczne i fizykochemiczne cieków. Wraz z biegiem rzeki (poniżej planowanych prac), czyli również po stronie niemieckiej, skutki działań będą niewielkie – na etapie prowadzenia prac budowlanych mogą chwilowo zmienić się właściwości wody, np. pojawi się zmętnienie wody. Należy podkreślić, że wraz z budową wałów w okolicy Gubina planuje się zwiększenie rozstawu wałów Nysy Łużyckiej powyżej Gubina, co z kolei jest działaniem korzystnym ekologicznie, gdyż zwiększa retencję dolinową i powiększa zasób siedlisk zbliżonych do naturalnych. Budowa obwałowań po stronie polskiej może jedynie nieznacznie wpływać na sposób rozprzestrzeniania się fali powodziowej po stronie niemieckiej. Budowa obwałowań po stronie polskiej może przyczynić się do podwyższenia fali powodziowej poprzez powstanie węższego korytarza, zapobiegać temu ma jednak rozszerzenie obwałowań powyżej miasta. Należy podkreślić, że problemy ochrony powodziowej rejonu Gubina

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
STRESZCZENIE**

---

wynikały obecnie głównie z faktu dysproporcji w obwałowaniu rzeki – po stronie polskiej brakuje wałów i wysokość brzegów jest niższa niż po stronie niemieckiej.

Na koniec należy podkreślić, że wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia przyczynią się do ograniczenia zagrożenia powodziowego, zarówno po stronie Polski, jak i Niemiec. Przystosowanie granicznego odcinka Odry na potrzeby pracy lodołamaczy daje możliwość realizacji jednej z najważniejszych form czynnej ochrony przeciwlodowej, ważnej dla ochrony ludności zamieszkującej oba brzegi Odry granicznej. Istotnym jest fakt, że przedsięwzięcia przewidziane w *Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry* były i są przedmiotem uzgodnień z Republiką Federalną Niemiec, wypracowane zostały wspólnie w trakcie tworzenia *Planu* i uzgodnione ze świadomością presji wywieranych na środowisko, mogących się objawić się na obszarach poszczególnych państw, wraz z osiągnięciem konsensusu w tym zakresie.

Możliwość transgranicznego oddziaływania inwestycji z zakresu transportu rzeczno-

Transport wodny jest ekonomiczny i przyjazny dla środowiska, jednak obecnie w Polsce nie odgrywa dużego znaczenia. W projekcie PZPWL zaproponowano działania, które mają doprowadzić do wzrostu popularności i atrakcyjności przewozu towarów masowych drogą wodną. Wskazuje się modernizację śródlądowych dróg wodnych, które m.in. łączą port morski z Dolnym i Górnym Śląskiem, a także posiadają bezpośrednie połączenie z niemieckim systemem dróg wodnych. Potencjał stanowi także turystyczne wykorzystanie rzek. Dotyczy to granicznego odcinka Odry oraz jego głównego dopływu – Warty z Notecią. Wskazano również modernizację portów rzecznych a także budowę przystani rzecznych o przeznaczeniu turystycznym i rekreacyjnym.

Modernizacja śródlądowych dróg wodnych ma na celu poprawę przepływu wód i głębokości na Odrze w celu skuteczniejszej pracy lodołamaczy oraz rozwoju warunków nawigacyjnych żeglugi. Inwestycja bazuje na istniejącej zabudowie regulacyjnej, która ma być jedynie zmodernizowana. Skutki prac są identyczne dla obu stron rzeki, tj. dla strony polskiej i niemieckiej. Prace regulacyjne wpłyną bezpośrednio na stan i jakość wód powierzchniowych przede wszystkim na etapie realizacji przedsięwzięcia. Zostanie ukształtowane koryto, co wpłynie na ujednoczenie struktury czy szybkość przyływu, natomiast chwilowe skutki prac w korycie rzeki będą miały wpływ przede wszystkim na warunki fizyko-chemiczne wody. Negatywne oddziaływania mogą wystąpić również poniżej planowanej inwestycji. Po zakończeniu realizacji zmiany morfologiczne i hydromorfologiczne będą miały wpływ przede wszystkim na organizmy żyjące w danym cieku, w tym na te będące przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000 leżących po stronie niemieckiej.

Na obecnym etapie zaawansowania prac, nie ma możliwości przesądzenia o tym, czy zaistnieje realne ryzyko wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań transgranicznych, a jeżeli tak, to jakich skutków środowiskowych, o jakiej skali i o jakim zasięgu należałoby się spodziewać.

Należy podkreślić, że część działań mających na celu poprawę warunków żeglowności na Odrze jest tożsama z działaniami wskazanymi dla przystosowywania odcinka Odry do zimowego lodołamania, wskazanego również jako działanie ochrony przeciwpowodziowej.

X. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji projektu planu PZPWL

W ocenie ustaleń zawartych w projekcie PZPWL przeprowadzonej w poprzednich rozdziałach wskazano działania, które w istotnie negatywny sposób będą oddziaływały na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji związanych z budową lub modernizacją dróg, mostów, linii kolejowych, poprawą żeglowności na Odrze, Warcie i Noteci, inwestycjami związanymi z ochroną przeciwpowodziową oraz rozwojem przemysłu wydobywczego. W tej grupie inwestycji znajdują się zarówno przedsięwzięcia, dla których już sporządzono raporty oddziaływania na środowisko lub w inny, specjalistyczny sposób przeanalizowano wpływ na środowisko (np. część inwestycji drogowych), jednak część zamierzeń inwestycyjnych znajduje się nadal w fazie koncepcyjnej (np. prace związane z pogłębianiem rzek w celach ułatwienia żeglugi). Dla tej drugiej grupy inwestycji, przed przystąpieniem do ich realizacji, będzie wymagane sporządzenie raportu, w którym określa się m.in. działania zapobiegające lub ograniczające negatywne oddziaływania a także – w razie potrzeby – warunki kompensacji przyrodniczej. Proponowane rozwiązania dotyczą często rozwiązań lokalizacyjnych, technicznych czy organizacyjnych i stopień ich szczegółowości nie odpowiada poziomowi ogółu projektu PZPWL, który jest dokumentem o charakterze planistycznym sporządzonym na szczeblu regionalnym.

W projekcie PZPWL wskazano szereg kierunków i działań związanych z ogólnym rozwojem gospodarczym województwa, który zawsze wiąże się z presją na środowisko. Ocenia się, że jeśli działania te będą negatywnie wpływały na środowisko i życie ludzi, to będą to oddziaływania o przeciętnej sile. W projekcie PZPWL, zwłaszcza w działach dotyczących strefy przyrodniczej i infrastruktury, przedstawiono szereg działań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji ustaleń projektu planu.

XI. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu

Kierunki rozwoju województwa lubuskiego zawarte w projekcie PZPWL wynikają bezpośrednio z analizy uwarunkowań środowiska i jego zasobów oraz wizji rozwoju.

Plan zagospodarowania województwa jest dokumentem koordynującym rozwój przestrzenny zgodnie z przyjętą strategią rozwoju województwa. Analizowany projekt PZPWL sporządzony został w układzie jednowariantowym, nie zawiera innej, poza podstawową, alternatywy rozwoju. Analiza strategicznych celów rozwoju przestrzennego, kierunków oraz określonych dla nich działań wskazuje, ich spójność z celami sformułowanymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla.

Wskazanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce na trzech poziomach: generalnym, związanym z misją czy celem głównym dokumentu, kierunkowym, nawiązującym do sformułowanych celów i odnoszącym się do ram proponowanych dla wspieranych przedsięwzięć. W przypadku dokumentu strategicznego, wielowątkowego i zawierającego propozycje rozwiązań problemów z różnych obszarów, formułowanie szczegółowych alternatyw technologicznych byłoby niecelowe, choćby dlatego, że dokument takich rozwiązań nie zawiera. Formułowanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce jedynie w przypadku zapisów, które w trakcie analiz i ocen zostały wskazane jako wykazujące sprzeczność z polityką ekologiczną oraz zasadami rozwoju zrównoważonego. Z analizy wszystkich kierunków oraz związanych z nimi działań wynika, że projekt

PZPWL nie zawiera takich sprzeczności stąd uznano się, że nie istnieje konieczność rozważania rozwiązań alternatywnych.

XII. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

W projekcie PZPWL określono wskaźniki umożliwiające realizację przyjętych w planie celów i kierunków rozwoju, w tym uwzględniono aspekty związane z ochroną środowiska i przyrody oraz infrastruktury technicznej powiązanej z tymi zagadnieniami. Proponuje się uzupełnienie katalogu zadań monitoringu przede wszystkim o badanie aspektów przestrzennych związanych z pokryciem terenu i wymagające zastosowania analiz GIS, tj.:

- powierzchnia gruntów zabudowanych w granicach form ochrony przyrody,
- powierzchnia gruntów zabudowanych w granicach korytarzy ekologicznych określonych w projekcie PZPWL,
- stosunek powierzchni gruntów zabudowanych do terenów zieleni, lasów i terenów otwartych w miastach.

XIII. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

I. Wprowadzenie

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp. Prognozę opracowano w podziale na trzy rozdziały tj. dla planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz dla każdego z miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich.

Niniejszy rozdział I prognozy odnosi się do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego, zwanego dalej projektem PZPWL.

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.). W myśl wyżej przywołanego art. 46 prognoza stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko wynikających z ustaleń projektu PZPWL, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) a także został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. oraz Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp.

Metody oceny zostały dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektu planu. Oceniono przede wszystkim zgodność ustaleń projektu planu z celami ochrony środowiska wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach oraz wpływ ustalonych w projekcie PZPWL kierunków i działań na następujące komponenty: zdrowie i życie ludzi, wody, jakość powietrza, powierzchnię ziemi i gleby, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną oraz obszary chronione, w szczególności obszary Natura 2000. Prognoza oddziaływań opierała się na identyfikacji konfliktów przestrzennych wspomaganą analizami w systemie GIS, przeglądzie prognoz, raportów i innych opracowań zawierających elementy oceny oddziaływania na środowisko oraz wiedzy eksperckiej autorów prognozy. Należy podkreślić, że kierunki i działania określone są ogólnie, w związku z czym określenie oddziaływania na konkretne elementy środowiska przyrodniczego jest dostosowane do stopnia ogólności.

Do rozdziału I prognozy oddziaływania na środowisko sporządzono załącznik graficzny w postaci mapy, na której przedstawiono wybrane elementy oceny oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń planu. Wybór przedstawionych zagadnień opierał się na dwóch kryteriach – istotnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko w odniesieniu do skali sporządzanego dokumentu oraz możliwości zilustrowania lokalizacji inwestycji, obszaru działań bądź tendencji.

II. Charakterystyka projektu PZPWL

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest podstawą prowadzenia polityki przestrzennej w województwie. Zakres opracowania projektu PZPWL wynika z art. 39 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którą w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia strategii rozwoju województwa oraz określa się:

- podstawowe elementy sieci osadniczej województwa i ich powiązań komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych, w tym kierunki powiązań transgranicznych;
- system obszarów chronionych;
- rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym;
- granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin i udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Projekt planu PZPWL został sporządzony w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy prawa oraz uwzględnia założenia polityki rozwoju prowadzonej na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym.

W projekcie PZPWL wyznaczono cele strategiczne i operacyjne rozwoju przestrzennego województwa lubuskiego służące realizacji wyznaczonych kierunków rozwoju. Są to:

- spójność terytorialna
- zrównoważony rozwój społeczny
- rozwój konkurencyjnej gospodarki

Wyznaczone w projekcie PZPWL strategiczne cele rozwoju przestrzennego zostaną osiągnięte poprzez realizację szczegółowych kierunków rozwoju województwa lubuskiego, wyznaczonych dla poszczególnych stref tematycznych, tj. strefy przyrodniczej, społecznej, kulturowej, ekonomiczno-gospodarczej, obronności i bezpieczeństwa oraz w zakresie komunikacji, transportu i infrastruktury technicznej.

III. Ocena zgodności celów wskazanych w projekcie PZPWL z celami wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
STRESZCZENIE**

W prognozie analizuje się cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu. Cele te określa szereg dokumentów o charakterze strategicznym i programowym. Dla potrzeb oceny zgodności projektu planu z celami w prognozie sformułowano główne cele ochrony środowiska:

1. Wspieranie zrównoważonego i harmonijnego rozwoju obszarów zurbanizowanych
2. Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami
3. Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem
4. Zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie udziału odzysku odpadów oraz odzysku energii z odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska
5. Poprawa lokalnej jakości powietrza oraz ograniczenie zmian klimatycznych poprzez redukcję emisji
6. Adaptacja przestrzeni, gospodarki i środowiska do możliwych skutków zmian klimatu
7. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz zrównoważone ich użytkowanie
8. Zapewnienie przezornego wykorzystania zasobów nieodnawialnych
9. Zachowanie we właściwym stanie ochrony lub odtworzenie siedlisk oraz gatunków dzikiej fauny i flory ważnych dla Wspólnoty
10. Zachowanie oraz zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, w tym na terenach gospodarki rolnej i leśnej
11. Zapobieganie podziałowi i zapewnienie ciągłości powiązań ekologicznych
12. Zapobieganie degradacji krajobrazu oraz ochrona zabytków dziedzictwa kulturowego

Ocena zgodności przeprowadzona w prognozie wykazała, że wszystkie ww. cele zostały ujęte w kierunkach i wyznaczonych w ich ramach działaniach. Wyróżniono kierunki celowe, które ujmują zagadnienia bezpośrednio związane z danym problemem, jak np. kierunek *Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego* bezpośrednio wiąże się z celem *Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami*. Ponadto wskazano na szereg innych działań, które w pośredni sposób przyczynią się do osiągnięcia celu, np. *Promowanie alternatywnych środków transportu oraz transportu publicznego* przyczyni się do osiągnięcia celu *Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem*. Nie stwierdzono występowania sprzeczności pomiędzy działaniami a celami.

IV. Stan środowiska województwa lubuskiego

Województwo lubuskie charakteryzuje się wyjątkowo korzystnym, ciepłym i łagodnym klimatem. Rzeźba terenu jest umiarkowanie zróżnicowana, wyróżniają się przede wszystkim doliny Odry oraz Warty i Noteci. Sieć hydrograficzna województwa jest dobrze rozwinięta, ponadto północna i środkowa część regionu charakteryzuje się wysokim współczynnikiem jeziorności. Zasobność w wody podziemne na terenie województwa jest na ogół dobra, jednak zasoby te są podatne na zanieczyszczenia. Obszar województwa lubuskiego jest zasobny w surowce mineralne, jako główne bogactwa geologiczne podaje się złoża surowców energetycznych, w tym złoża o znaczeniu krajowym. Ponadto obszar województwa lubuskiego wyróżnia się najwyższą w Polsce lesistością osiagającą 50% jego powierzchni.

Województwo lubuskie odznacza się wysokimi walorami przyrodniczymi, stąd niemal połowa jego powierzchni została objęta różnymi obszarowymi formami ochrony przyrody. Są to:

- Drawieński Park Narodowy i Park Narodowy Ujście Warty,
- 8 parków krajobrazowych,
- 78 obszarów Natura 2000, w tym 12 obszarów specjalnej ochrony ptaków, 65 specjalnych obszarów ochrony siedlisk oraz jeden obszar o kodzie PLC, co oznacza, że obejmuje zarówno obszar OSO, jak i SOO,

- a także rezerwy przyrody, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe czy geopark.

W odniesieniu do stanu sanitarnego środowiska w województwie lubuskim stwierdzono występowanie problemów związanych z zanieczyszczeniem powietrza, nadmiernym hałasem i zanieczyszczeniem wód powierzchniowych, których głównym źródłem są gospodarka komunalna i transport, w mniejszym stopniu przemysł i rolnictwo. Należy podkreślić, że problemy w województwie nie wyróżniają się na tle kraju, a w ostatnich latach poczyniono znaczne postępy w redukcji presji na środowisko.

Istotnym problemem pozostaje zagrożenie powodziowe, które dotyczy wszystkich większych rzek i ich dopływów – Odry, Bobru z Kwisą, Szprotawy i Czernej Wielkiej, Nisy Łużyckiej z Lubszą, Warty, Noteci, Obry i Drawy. Powódź stanowi istotne zagrożenie dla Gorzowa Wlkp., Drezdenka, Nowej Soli, Krosna Odrzańskiego, Słubic, Kostrzyna nad Odrą, Słońsk, Szprotawy, Żagania i Gubina.

Charakterystyka potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego

Obecnie dla obszaru województwa lubuskiego obowiązuje *Zmiana Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubuskiego* (Zmiana PZPWL), przyjęta w 2012 r. Określona w projekcie PZPWL polityka przestrzenna zasadniczo stanowi kontynuację kierunków rozwoju przestrzennego, ustalonych w obecnie obowiązującej Zmianie PZPWL, stąd nie przewiduje się istotnych negatywnych zmian środowiska przyrodniczego województwa w przypadku braku realizacji ustaleń analizowanego projektu PZPWL. Projekt PZPWL został zaktualizowany o nowe dokumenty strategiczne, co pozwala na lepszą koordynację przestrzenną działań związanych z ochroną środowiska z ogólnym rozwojem województwa.

Identyfikacja obszarów konfliktowych dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 ze zm.)

Ochrona zasobów przyrodniczych niejednokrotnie pozostaje w konflikcie z potrzebą rozwoju społeczno-gospodarczego. Wśród głównych obszarów konfliktowych na terenie województwa lubuskiego należy wymienić: rozwój infrastruktury drogowej, kolejowej oraz śródlądowej (autostrada A18, droga ekspresowa S3), eksploatację udokumentowanych złóż kopalin, w tym złóż węgla brunatnego, działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii, czy też rozwój turystyki. Realizacja inwestycji z zakresu powyższych dziedzin może wymagać podjęcia działań mających na celu minimalizację negatywnych skutków na środowisko lub podjęcia działań kompensacyjnych warunkujących spójność i właściwe funkcjonowanie obszarów wartościowych przyrodniczo, w tym obszarów Natura 2000.

V. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko realizacji projektu PZPWL, w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów

Do oceny wszystkich działań wyznaczonych w ramach poszczególnych kierunków posłużono się macierzą, w której określono przewidywane oddziaływanie każdego z działań na wszystkie elementy środowiska, w tym na obszary Natura 2000. Wskazano oddziaływania pozytywne, zróżnicowane, negatywne o przeciętnej sile, negatywne i znacząco negatywne. Dla wielu działań nie stwierdzono występowania żadnych oddziaływań.

Przedmiotem dalszej analizy i oceny były oddziaływania negatywne lub znacząco negatywne, które stwierdzono dla działań wymienionych w tabeli poniżej. Należy podkreślić, że znacząco negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000, wskazano jedynie w dwóch przypadkach. W obu przypadkach są to inwestycje wynikające z przyjętych dokumentów nadrzędnych, dla których w wykonanych ocenach oddziaływania na środowisko udowodniono przesłanki wynikające z art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, tj. są to inwestycje nadrzędnego interesu publicznego, nie ma możliwości rozwiązań alternatywnych, istnieje

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
STRESZCZENIE**

możliwości kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

kierunek	działanie	negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
Rozwój gospodarki i wzmocnienie potencjału innowacyjnego sektora gospodarczego	Rozwój przemysłu wydobywczego (w tym kopalni węgla brunatnego eksploatującej złoża Gubin 2)	ludzie, powietrze, powierzchnia ziemi oraz gleby, klimat, zabytki i dobra materialne, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
Poprawa drogowej dostępności komunikacyjnej w zakresie powiązań zewnętrznych i wewnętrznych	Dokończenie budowy autostrady i drogi ekspresowej należących do Transeuropejskich Korytarzy Transportowych TEN-T wraz z infrastrukturą towarzyszącą <hr/> Budowa i modernizacja dróg krajowych <hr/> Budowa i przebudowa dróg wojewódzkich	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	Natura 2000 ⁵ , Park Krajobrazowy Łuk Mużakowa
Wzrost bezpieczeństwa w obrębie miejskich i wiejskich terenów zabudowanych	Budowa obejść drogowych na drogach krajowych i wojewódzkich	zwierzęta, rośliny	
Poprawa parametrów użytkowych sieci i infrastruktury kolejowej	Dążenie do przebiegu Kolei Dużych Prędkości przez województwo lubuskie wraz z przystankiem na jego terenie	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Stworzenie spójnego systemu pasażerskich i towarowych powiązań kolejowych	Tworzenie nowych pasażerskich połączeń regionalnych i dalekobieżnych, w tym transgranicznych	zwierzęta, rośliny, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Zwiększenie znaczenia transportu wodnego w przewozach towarów oraz turystyce	Modernizacja śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu międzynarodowym i krajowym	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
Wzrost bezpieczeństwa energetycznego w zakresie energii elektrycznej	Rozwój sieci przesyłowej energii elektrycznej <hr/> Budowa, rozbudowa i przyłączenie do sieci przesyłowej źródeł wytwórczych, w tym Elektrowni Gubin <hr/> Rozwój sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej	powietrze, krajobraz, zasoby naturalne, ludzie, woda, powierzchnia ziemi oraz gleby, klimat, zwierzęta, rośliny, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Wykorzystanie energii wiatru	Budowa farm wiatrowych	zwierzęta, różnorodność biologiczna	

⁵Znacząco negatywne oddziaływanie odnosi się wyłącznie do rozbudowy drogi krajowej nr 18 do parametrów autostrady A18, zawartej w działaniu określony w projekcie PZPWL jako: Dokończenie budowy autostrad i dróg ekspresowych należących do Transeuropejskich Korytarzy Transportowych TEN-T wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Znacząco negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000 w związku z rozbudową drogi krajowej nr 18 do parametrów autostrady zostało stwierdzone w Prognozie oddziaływania na środowisko dla Projektu Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015 oraz w Prognozie oddziaływania na środowisko dla Projektu Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023, zgodnie z wydaną decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach z dnia 29 lipca 2010 r., znak: RDOŚ-08-WOOS-II-66130-012/10/an. Inwestycja zgodnie z wydaną decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach będzie powodowała znacząco negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 Bory Dolnośląskie PLB020005. Dla niniejszej inwestycji drogowej stwierdzono brak rozwiązań alternatywnych, nadrzędny interes publiczny oraz zaproponowano działania kompensacyjne. Należy podkreślić, iż inwestycja aktualnie w znaczącym zakresie została już zrealizowana, w tym wykonano działania kompensacyjne.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
STRESZCZENIE**

kierunek	działanie	negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego	Działania ograniczające zagrożenie powodziowe, skierowane w pierwszej kolejności na obszary problemowe wyznaczone w planie zarządzania ryzykiem powodziowym	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody, obszary Natura 2000 ⁶

VI. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Procedura transgranicznego oddziaływania jest wszczynana w przypadku, gdy działalność realizowana w jednym kraju obejmuje zasięgiem oddziaływania terytorium innego kraju i może powodować znaczące negatywne skutki dla środowiska. W przypadku województwa lubuskiego, które graniczy z Niemcami, zidentyfikowano możliwość negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze oraz na wody powierzchniowe i podziemne położone na terenie Niemiec. Przedsięwzięciami o negatywnym oddziaływaniu mogą być niektóre inwestycje drogowe, budowa kopalni węgla brunatnego Gubin i planowanej Elektrowni Gubin oraz prace w korycie i dolinie Odry granicznej i Nysy Łużyckiej, związane z ochroną przeciwpowodziową oraz modernizacją dróg wodnych.

VII. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji projektu PZPWL, w szczególności na cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000

W ocenie ustaleń zawartych w projekcie PZPWL przeprowadzonej w prognozie wskazano działania, które w istotnie negatywny sposób będą oddziaływały na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji związanych z budową lub modernizacją dróg, mostów, linii kolejowych, poprawą żeglowności na Odrze, Warcie i Noteci, inwestycjami związanymi z ochroną przeciwpowodziową oraz rozwojem przemysłu wydobywczego. Możliwe rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą dotyczą często rozwiązań lokalizacyjnych, technicznych czy organizacyjnych i stopień ich szczegółowości nie odpowiada poziomowi ogółu projektu PZPWL, który jest dokumentem o charakterze planistycznym sporządzonym na szczeblu regionalnym.

W projekcie PZPWL wskazano szereg kierunków i działań związanych z ogólnym rozwojem gospodarczym województwa, który zawsze wywiera presję na środowisko. Ocenia się, że działania te, jeśli będą negatywnie wpływały na środowisko i życie ludzi, to będą to oddziaływania o przeciętnej sile. W projekcie PZPWL, zwłaszcza w działach dotyczących strefy przyrodniczej i infrastruktury, przedstawiono szereg działań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być skutkiem realizacji projektu planu.

VIII. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie PZPWL

W przypadku tego typu dokumentu planistycznego, wielowątkowego i zawierającego propozycje rozwiązań problemów z różnych obszarów, formułowanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce jedynie w przypadku zapisów, które w trakcie analiz i ocen zostały wskazane jako wykazujące sprzeczność z polityką ekologiczną oraz zasadami rozwoju zrównoważonego. Z analizy wszystkich kierunków oraz związanych z nimi

⁶ Znaczące negatywne oddziaływanie odnosi się wyłącznie do prac regulacyjnych dla znacznej części Odry, zawartej projekcie PZPWL w rozdziale Inwestycje celu publicznego. Znaczące negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000 wymienionej inwestycji zostało stwierdzone w *Prognozie oddziaływania na środowisko projektu Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry*. Dla inwestycji stwierdzono brak rozwiązań alternatywnych, nadrzędny interes publiczny oraz zaproponowano działania kompensacyjne.

działań wynika, że projekt PZPWL nie zawiera takich sprzeczności i nie istnieje konieczność rozważania rozwiązań alternatywnych.

IX. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu PZPWL oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlega okresowej ocenie. Monitoring zmian w zagospodarowaniu przestrzennym pomaga kontrolować proces wdrażania planu. W projekcie PZPWL określono wskaźniki umożliwiające realizację przyjętych w planie celów i kierunków rozwoju, w tym uwzględniono aspekty związane z ochroną środowiska i przyrody oraz infrastruktury technicznej powiązanej z tymi zagadnieniami. Ponieważ wskazane w projekcie planu wskaźniki nie są wystarczające do monitorowania zmian w środowisku, w prognozie proponuje się uzupełnienie katalogu zadań monitoringu. Wskaźniki dotyczą przede wszystkim danych statystycznych dotyczących odsetka mieszkańców korzystających z sieci infrastruktury, np. kanalizacji sanitarnej, oraz sposobu zagospodarowania terenu, np. powierzchni lasów czy gruntów zabudowanych w granicach form ochrony przyrody. Monitoring, w zależności od badanego elementu, należy prowadzić z częstotliwością 1–5 lat.

Rozdział II

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

*do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego
miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka
wojewódzkiego Gorzów Wlkp.*

STRESZCZENIE

I. Cel i zakres merytoryczny prognozy

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu pn. „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp.”

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla całości dokumentu w podziale na trzy rozdziały:

- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego,
- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wlkp.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra.

Niniejszy rozdział I prognozy odnosi się do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wlkp., zwanego dalej projektem planu MOF OW Gorzów Wlkp.

Celem prognozy oddziaływania na środowisko jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko wynikających z ustaleń projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp., określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) oraz został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. oraz Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp.

II. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Metody oceny zostały dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Projekt planu składa się z m.in. wizji rozwoju regionu, kierunków polityki i zagospodarowania przestrzennego oraz wskazania inwestycji celu publicznego. W prognozie ocenia się przede wszystkim zgodność kierunków wskazanych w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, jak i prognozuje się wpływ tych kierunków na środowisko i warunki równoważenia rozwoju.

W pierwszym etapie oceniono zgodność projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp. z celami wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach. W tym celu na podstawie analizy najważniejszych dokumentów sformułowano 12 głównych celów środowiskowych, a następnie porównano ze wskazanymi w ocenianym planie kierunkami i działaniami.

W drugim etapie oceniono wpływ kierunków i działań na środowisko. W trakcie prac nad oceną najpierw zidentyfikowano potencjalny wpływ na środowisko działań określonych w ramach poszczególnych kierunków wyznaczonych w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. Prace objęły:

- identyfikację konfliktów przestrzennych wspomaganą analizami w systemie GIS;
- analizę prognoz, raportów i innych opracowań zawierających elementy oddziaływania na środowisko;
- pracę w grupach specjalistów, gdzie na podstawie dyskusji dokonywano oceny, porównano wyniki, dyskutowano w celu wyłonienia ostatecznych wniosków;
- ocenę skumulowanych wpływów na środowisko, polegającą na przebadaniu czy nadmierna koncentracja niewielkich oddziaływań nie spowoduje oddziaływania znaczącego, wspieraną przez analizy przestrzenne z wykorzystaniem systemu GIS.

Zidentyfikowane istotne negatywne lub znacząco negatywne oddziaływanie poddano szczegółowej analizie oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Przeanalizowano działania wskazane w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. pod kątem ich wpływu na wszystkie komponenty środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, na cele środowiskowe dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych wynikające z Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz na zmiany klimatu i dostosowanie do zmian klimatycznych.

W trzecim etapie sporządzono załącznik graficzny, na którym przedstawiono wybrane elementy oceny oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń planu. Wybór przedstawionych zagadnień opierał się na dwóch kryteriach – istotnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko w odniesieniu do skali sporządzanego dokumentu oraz możliwości zilustrowania lokalizacji inwestycji, obszaru działań bądź tendencji.

III. Zawartość i główne cele projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp.

Podstawowym celem opracowania planu MOF OW Gorzów Wlkp. jest stworzenie zintegrowanego dokumentu planistycznego, tworzącego spójną wizję zagospodarowania przestrzennego obszaru. Wizja i kierunki rozwoju przestrzennego zostały sporządzone w perspektywie roku 2020 oraz 2030. Zintegrowane podejście do problemu zmierza w kierunku wskazania optymalnego rozmieszczenia poszczególnych funkcji, zapewniając zrównoważony rozwój i koordynację polityki przestrzennej. Plan ma na celu przełożenie wytyczonych zamierzeń i celów na realne działania w przestrzeni i wskazanie na kierunki działań i przedsięwzięć, jakie należy podjąć w celu stworzenia spójnej wewnętrznie jednostki funkcjonalnej.

Dokument przedstawia aktualny stan zagospodarowania przestrzennego obszaru oraz wizje jego rozwoju. Dokument składa się z części tekstowej oraz z części graficznej, ilustrujących uwarunkowania rozwoju przestrzennego i kierunki zagospodarowania przestrzennego.

W części tekstowej zostały poruszone następujące zagadnienia:

- uwarunkowania rozwoju przestrzennego w zakresie: uwarunkowań zewnętrznych, sytuacji społeczno-gospodarczej, systemu przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i turystyki, komunikacji i transportu, infrastruktury technicznej oraz polityk lokalnych;
- wizja i możliwe scenariusze rozwoju przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego;
- kierunki zagospodarowania przestrzennego w perspektywie roku 2020 oraz 2030, w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej, systemu przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i turystyki, komunikacji i transportu oraz infrastruktury technicznej;
- inwestycje celu publicznego;
- wnioski i rekomendacje do koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju i innych dokumentów strategicznych opracowywanych na szczeblu regionalnym oraz do studium

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin należących do MOF OW Gorzów Wlkp.;

- instrumenty i normy prowadzenia monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

Wyznaczone w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. strategiczne cele rozwoju przestrzennego zostaną osiągnięte poprzez realizację szczegółowych kierunków rozwoju, wyznaczonych dla poszczególnych stref tematycznych, tj. osadnictwo i ład przestrzenny, system przyrodniczy, ochrona dziedzictwa kulturowego i turystyka, strefa ekonomiczno-gospodarcza, komunikacja i transport, infrastruktura techniczna, strefa obronności i bezpieczeństwa.

IV. Powiązania projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp. z innymi dokumentami

Cele i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego, w tym MOF OW Gorzów Wlkp., wynikające z polityki przestrzennej kraju, opracowano na podstawie Koncepcji Zagospodarowania Przestrzennego Kraju 2030 oraz dokumentów związanych z polityką rozwoju, czyli długo- i średniookresowej strategii rozwoju kraju, strategii zintegrowanych oraz strategii ponadregionalnej. Wszystkie te dokumenty łącznie prezentują spójną wizję rozwoju Polski, w tym wizję rozwoju województwa lubuskiego. W projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. uwzględniono przede wszystkim dokumenty krajowe i ponadregionalne:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (2011 r.);
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (DSRK) (2013 r.);
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 Aktywne Społeczeństwo, Konkurencyjna Gospodarka, Sprawne Państwo (2012 r.);
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju;
- 9 zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych:
  - Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki,
  - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
  - Strategia Rozwoju Transportu,
  - Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko,
  - Strategia Sprawne Państwo,
  - Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego,
  - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
  - Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP,
  - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa,
  - Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Strategie ponadregionalne – Strategia Polski Zachodniej 2020;

oraz dokumenty na poziomie regionalnym tj. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020.

V. Zgodność projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp. z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnymi z punktu widzenia projektu planu

W celu dokonania oceny spójności sformułowano główne cele ochrony środowiska, które ujmują najważniejsze zagadnienia wynikające z międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentów. Główne cele ochrony środowiska łącznie tworzą spójny system w pełni odzwierciedlający politykę zrównoważonego rozwoju w aspekcie środowiskowym. Główne cele środowiskowe to:

1. Wspieranie zrównoważonego i harmonijnego rozwoju obszarów zurbanizowanych;
2. Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami;
3. Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem;
4. Zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie udziału odzysku odpadów oraz odzysku energii z odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska;
5. Poprawa lokalnej jakości powietrza oraz ograniczenie zmian klimatycznych poprzez redukcję emisji;
6. Adaptacja przestrzeni, gospodarki i środowiska do możliwych skutków zmian klimatu;
7. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz zrównoważone ich użytkowanie;
8. Zapewnienie przezornego wykorzystania zasobów nieodnawialnych;
9. Zachowanie we właściwym stanie ochrony lub odtworzenie siedlisk oraz gatunków dzikiej fauny i flory ważnych dla Wspólnoty;
10. Zachowanie oraz zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, w tym na terenach gospodarki rolnej i leśnej;
11. Zapobieganie podziałowi i zapewnienie ciągłości powiązań ekologicznych;
12. Zapobieganie degradacji krajobrazu oraz ochrona zabytków dziedzictwa kulturowego.

Przeprowadzona w prognozie oddziaływania na środowisko analiza spójności wykazała, że w projekcie planu uwzględniono w sposób wyczerpujący wszystkie zagadnienia.

VI. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp.

Stan środowiska na obszarze MOF OW Gorzów Wlkp. jest stosunkowo dobry, jednak, jak w każdym obszarze przekształconym przez człowieka, występują tu problemy związane z ochroną środowiska. Zestawione je poniżej.

Emisja zanieczyszczeń do atmosfery

Wyniki pomiarów jakości powietrza w województwie lubuskim i w Gorzowie Wlkp. wskazują na problem nadmiernego stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym, przekraczającego średnioroczne wartości docelowe. Na terenie województwa lubuskiego stwierdzono również wysokie stężenia ozonu, przekraczające poziomy długoterminowe. Wymienione przekroczenia wynikają przede wszystkim z niskiej emisji oraz ruchu samochodowego.

Niska emisja pochodzi głównie z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w sposób nieefektywny. Szkodliwość oddziaływania tego typu emisji polega również

na zastosowaniu wysokoemisyjnych paliw a w wielu przypadkach odpadów. Wzrost niskiej emisji, łączącej się ze wzrostem stężeń zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, odczuwalny jest zwłaszcza w sezonie grzewczym, co potwierdzają wyniki pomiarów stężeń pyłu PM10 i benzo(a)pirenu. Ponadto zauważa się wzrost ilości zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego w związku z rosnącą liczbą pojazdów. Problem ten dotyczy szczególnie z obszaru miejskiego Gorzowa Wlkp. i rejonów tras o dużym natężeniu ruchu.

Hałas

Hałas komunikacyjny jest obecnie głównym obciążeniem środowiska akustycznego na terenie MOF OW Gorzów Wlkp. Źródłem hałasu komunikacyjnego, wynikającego z ruchu drogowego, są: droga ekspresowa S3, droga krajowa DK22, drogi wojewódzkie DW130, DW132, DW151, DW158, a także drogi powiatowe i gminne. Z uwagi na wzrastającą liczbę pojazdów na drogach i zwiększające się natężenie ruchu, na terenie MOF OW Gorzów Wlkp. odnotowuje się przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu związanego z ruchem kołowym. Przyczyną uciążliwości bywa także zła jakość nawierzchni dróg.

Ścieki komunalne

Zgodnie z przeprowadzoną analizą stanu środowiska w województwie lubuskim w latach 2013–2014 istotnym problemem dla jakości wód były zanieczyszczenia, których źródła zlokalizowane są na terenach wiejskich. Bardzo istotne, szczególnie dla jakości wód mniejszych rzek i cieków, są występujące na tych terenach dysproporcje pomiędzy wyposażeniem miejscowości w systemy wodociągowe i kanalizacyjne. Rozbieżność pomiędzy siecią wodociagową a kanalizacyjną stwarza zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Z uwagi na brak kanalizacji, nieczystości są gromadzone w zbiornikach bezodpływowych lub podczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków, nie stanowi to jednak gwarancji, że zanieczyszczenia nie będą przedostawały się do środowiska.

Zagrożenie powodziowe

W zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie $Q=1\%$ (tzw. wody stuletnie) i $Q=10\%$ (tzw. wody dziesięcioletnie) znajdują się Warta i Noteć oraz Myśla. Największe rozlewiska znajdują się poniżej ujścia Noteci do Warty w okolicach Santoka. Obszary zabudowane generalnie nie znajdują się w zasięgu wyznaczonych obszarów zalewowych, jedynie w Santoku, Czechowie i Gorzowie Wlkp. (Zamoście) na mapie ryzyka powodziowego wskazano pojedyncze zabudowania lub działki, dla których występuje ryzyko powodziowe i mogą nastąpić negatywne konsekwencje dla ludności – straty materialne. Drobne podtopienia i zalania występują lokalnie i dość regularnie w gminach położonych w dolinie Warty i Noteci – Deszczynie, Santoku i Bogdańcu. System ochrony przeciwpowodziowej tworzą przede wszystkim wały przeciwpowodziowe, które obejmują większość odcinków Warty i Noteci. Nieobwałowany pozostaje prawy brzeg Warty od ujścia Noteci do granicy z gminą Bogdaniec (z wyjątkiem Wału Wieprzyckiego i nasypu kolejowego w Gorzowie Wlkp.) – naturalne ukształtowanie wysokich skarp doliny zapobiega tu wylewom. Stan techniczny tych obiektów jest zróżnicowany.

Identyfikacja obszarów konfliktowych dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 ze zm.)

Główne konflikty z celami ochrony zasobów przyrodniczych w obszarach prawnie chronionych wynikają z realizacji celów gospodarczych i rozwojowych MOF OW Gorzów Wlkp. Są to:

- Konflikt wynikający z rozwoju infrastruktury drogowej, kolejowej oraz śródlądowej. Wśród najważniejszych planowanych inwestycji drogowych na terenie MOF OW Gorzów Wlkp. wymagających podjęcia działań minimalizujących negatywne skutki realizacji na środowisko wymienia się budowę drogi S3 Gorzów Wlkp.– Nowa Sól (budowa II jezdni obwodnicy Gorzowa

Wlkp.) oraz budowę nowej postulowanej obwodnicy Gorzowa Wlkp. (Różanki – Kłodawa – Witnica).

- Konflikt wynikający z realizacji działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Wartość przyrodnicza obszarów Natura 2000, związanych z dolinami rzecznyymi, uzależniona jest przede wszystkim od okresowych zalewów, stąd wszelkie prace związane ze zmianą reżimu wodnego na rzekach będą miały wpływ na przedmioty ochrony obszarów. Prace związane ze zwiększeniem przepływu i poprawą głębokości przepływowej wpłyną na wielkość okresowych zalewów na obszarach Natura 2000 związanych z dolinami rzecznyymi, na których wskazuje się przeprowadzenie ww. prac, w tym w szczególności dotyczy to Warty i Noteci.
- Konflikt wynikający z rozwoju turystyki. Obszary podlegające ochronie ze względu na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe stanowią cenne obszary do rozwoju turystyki. Silna presja turystyczna na obszary cenne przyrodniczo może prowadzić do degradacji zasobów przyrodniczych. Szczególnie wrażliwe na działania antropogeniczne są zbiorowiska na siedliskach suchych lub mocno uwilgotnionych.
- Konflikt wynikający z eksploatacji udokumentowanych złóż kopalin. Wśród obszarów konfliktowych należy wyróżnić obszary konfliktowe wynikające z ochrony zasobów przyrodniczych oraz ochrony zasobów złóż kopalin, w tym ich potencjalną eksploatację. Wyróżnić należy przede wszystkim złoża, których eksploatacja następuje metodą odkrywkową, co stoi w konflikcie z ochroną zasobów przyrodniczych. Są to złoża kruszywa naturalnego Baczyna-OP, Łupowo-OP, Raclaw II.
- Konflikt wynikający z rozwoju odnawialnych źródeł energii. Realizacja inwestycji z zakresu rozwoju energetyki wykorzystującej OZE wiąże się z oddziaływaniem negatywnym, w szczególności w przypadku realizacji inwestycji wykorzystujących energię wiatru lub wody. Realizacja turbin wiatrowych może przyczynić się do zwiększenia śmiertelności gatunków awifauny i chiropterofauny, czy poprzez efekt płoszenia prowadzić do ograniczenia ich tras migracji, miejsc żerowiskowych. W przypadku inwestycji związanych z energetyką wodną może dojść do przerwania ciągłości morfologicznej rzeki i uniemożliwienia migracji gatunków ryb wędrownych.

VII. Przewidywane zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp.

Dla obszaru województwa lubuskiego obowiązuje Zmiana Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubuskiego (Zmiana PZPWL). W powyższym dokumencie sformułowano cele strategiczne, operacyjne, kierunki rozwoju przestrzennego oraz inwestycje celu publicznego. Opracowana dla Zmiany PZPWL prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że dokument ten dobrze odzwierciedla kierunki globalnej polityki ekologicznej, a także że realizacja większości celów i zadań będzie korzystnie wpływała na ochronę środowiska. Podsumowując, należy stwierdzić, że w momencie przystępowania do sporządzenia projektu PZPWL oraz będącego jego częścią planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wlkp. polityka przestrzenna województwa w sposób wystarczający chroni walory przyrodnicze i zapewnia warunki zrównoważonego rozwoju. Nie przewiduje się istotnych negatywnych zmian środowiska przyrodniczego województwa w przypadku braku realizacji ustaleń analizowanego projektu PZPWL oraz będącego jego częścią planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wlkp.

Nowa polityka rozwoju regionalnego Polski zwraca szczególną uwagę na rozwój obszarów funkcjonalnych oraz rozwój miast jako ośrodków wzrostu. Projekt planu MOF OW Gorzów Wlkp. zgodnie z art. 39

ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2016, poz. 778 ze zm.) jest nowym dokumentem, stanowiącym integralną część planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Ma na celu przełożenie wytyczonych zamierzeń i celów na realne działania w przestrzeni i wskazanie na kierunki działań i przedsięwzięć, jakie należy podjąć w celu stworzenia spójnej wewnętrznie jednostki funkcjonalnej.

Wymóg sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich został podyktowany intensywnym rozwojem tych obszarów, który musi uwzględniać szereg powiązań przestrzenno-funkcjonalnych, m.in. z zakresu wpływu na środowisko przyrodnicze. Brak planu zagospodarowania przestrzennego MOF OW Gorzów Wlkp. może w przyszłości powodować brak skoordynowanych działań inwestycyjnych, a dalej m.in. chaotyczną urbanizację i rozproszenie zabudowy, nieuzasadniony ekonomicznie rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, pogorszenie walorów krajobrazowych, brak ochrony cennych terenów rolniczych, defragmentację cennych siedlisk przyrodniczych.

VIII. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko realizacji projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp., w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów

Ocenę skutków środowiskowych przeprowadzono dla wszystkich działań wyznaczonych w ramach poszczególnych kierunków, uwzględniając również inwestycje celu publicznego. Określono przewidywane oddziaływanie każdego z działań na wszystkie elementy środowiska, w tym na obszary Natura 2000. Wskazano oddziaływania pozytywne, zróżnicowane, negatywne o przeciętnej sile lub negatywne i znacząco negatywne. Dla wielu działań nie stwierdzono występowania żadnych oddziaływań.

Wśród kierunków pozytywnie wpływających na środowisko należy wymienić te w bezpośredni sposób odnoszące się do systemu przyrodniczego i których celem jest właśnie ochrona jego poszczególnych komponentów. Wyróżnia się tu zarówno działania zapobiegawcze i ograniczające jak i kompensujące i naprawcze. Pośrednim korzystnym oddziaływaniem charakteryzują się wszelkie działania związane z modernizacją infrastruktury technicznej, które zmniejszają presję na środowisko, np. rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, modernizacja instalacji do składowania odpadów, lub drogowej, które zwiększają bezpieczeństwo a zmniejszają narażenie na hałas. Oddziaływanie zróżnicowane, czyli zarówno pozytywne jak i negatywne dla danego komponentu środowiska, zdiagnozowano dla działań takich jak rozwój infrastruktury szlaków turystycznych. Potencjał turystyczny MOF OW Gorzów Wlkp. to w dużej mierze atrakcyjne tereny cenne przyrodniczo, takie jak jeziora i lasy. Zwiększenie ruchu turystycznego wiąże się z jednej strony z ukierunkowaniem ruchu i zwiększeniem świadomości turysty, z drugiej z większą presją na środowisko.

Oddziaływania negatywne o przeciętnej sile wynikają przede wszystkim z planowanego rozwoju osadnictwa. Lokalizacja nowych obszarów zabudowy, dróg czy infrastruktury technicznej wiąże się ze stałą, ale presją na wszystkie elementy środowiska przyrodniczego, jednakże o wymiarze lokalnym i o umiarkowanej sile.

Oddziaływania negatywne i znacząco negatywne są stosunkowo nieliczne i zostały w prognozie szerzej opisane. Dotyczą przede wszystkim działań inwestycyjnych związanych z budową dróg i kolei, modernizacją dróg wodnych oraz realizacją zadań ochrony przeciwpowodziowej. Oddziaływania negatywne lub znacząco negatywne stwierdzono dla następujących działań:

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO GORZÓW WLKP.
STRESZCZENIE**

kierunek	działanie	negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
Poprawa klimatu akustycznego	Eliminacja ruchu drogowego o charakterze tranzytowym z obszaru miasta	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Stosowanie rozwiązań biologicznych i technicznych ograniczających uciążliwości hałasowe	krajobraz	
Poprawa dostępności zewnętrznej	Poprawa parametrów dróg S3, DK22 i DK24	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna,	
	Budowa nowych odcinków dróg krajowych	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa obojętń drogowych	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Poprawa stanu technicznego infrastruktury portowej w Porcie Gorzów Wlkp. oraz parametrów szlaków wodnych	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
	Intermodalne terminale przeładunkowe i stacje przesiadkowe	powietrze	
Poprawa dostępności wewnętrznej	Budowa obojętń drogowych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa północnej obwodnicy Gorzowa Wlkp.	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa dodatkowych przepraw mostowych na Warcie	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Przystosowanie infrastruktury portowej oraz parametrów szlaków wodnych dla celów turystycznych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
Wzrost bezpieczeństwa energetycznego	Rozwój krajowych systemów przesyłowych energii elektrycznej (budowa nowych oraz rozbudowa istniejących źródeł wytwórczych, rozbudowa sieci przesyłowych, w tym powiązań międzynarodowych)	krajobraz, zwierzęta, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii	Budowa elektrowni wiatrowych	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa małych elektrowni wodnych z wykorzystaniem historycznych lokalizacji – młynów i nieczynnych elektrowni	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego	Działania techniczne	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody

Należy podkreślić, że znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko, zwłaszcza na obszary Natura 2000 i stan wód, stwierdzono dla inwestycji, które stanowią nadrzędny interes publiczny, np. zadania związane z ochroną przeciwpowodziową.

IX. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Obszar MOF OW Gorzów Wlkp. nie sąsiaduje bezpośrednio z terytorium Niemiec. Żadne z kierunków i wymienionych w ich ramach działań nie będą transgranicznie oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.).

W projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. uwzględnia się inwestycję polegającą na *odbudowie budowli regulacyjnych i robotach regulacyjne na Warcie od km 0,0 (Kostrzyn nad Odrą) do km 68,2 (Santok) i na dolnej Noteci swobodnie płynącej (od km 176,2 do km 226,1) dla przywrócenia parametrów II klasy drogi wodnej*. Docelowo międzynarodowa droga wodna E70 osiągnąć ma Va klasę żeglowności. Prace realizowane na odcinku Warty i Noteci w granicach MOF OW Gorzów Wlkp. nie będą powodowały oddziaływań transgranicznych.

X. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp.

W ocenie ustaleń zawartych w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. przeprowadzonej w poprzednich rozdziałach wskazano działania, które w istotnie negatywny sposób będą oddziaływały na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji związanych z budową lub modernizacją dróg, mostów, linii kolejowych, poprawą żeglowności na Warcie i Noteci oraz inwestycjami związanymi z ochroną przeciwpowodziową. W tej grupie inwestycji znajdują się zarówno przedsięwzięcia, dla których już sporządzono raporty oddziaływania na środowisko lub w inny, specjalistyczny sposób przeanalizowano wpływ na środowisko (np. część inwestycji drogowych), jednak większość zamierzeń inwestycyjnych znajduje się nadal w fazie koncepcyjnej (np. prace związane z pogłębianiem rzek w celach ułatwienia żeglugi). Dla tej drugiej grupy inwestycji, przed przystąpieniem do ich realizacji, będzie wymagane sporządzenie raportu, w którym określa się m.in. działania zapobiegające lub ograniczające negatywne oddziaływania a także – w razie potrzeby – warunki kompensacji przyrodniczej. Proponowane rozwiązania dotyczą często rozwiązań lokalizacyjnych, technicznych czy organizacyjnych i stopień ich szczegółowości nie odpowiada poziomowi ogółu projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp.

W projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. wskazano szereg kierunków i działań związanych z ogólnym rozwojem gospodarczym tego obszaru, który zawsze wiąże się z presją na środowisko. Ocenia się, że jeśli działania te będą negatywnie wpływały na środowisko i życie ludzi, to będą to oddziaływania o przeciętnej sile. W projekcie planu, zwłaszcza w działach dotyczących strefy przyrodniczej i infrastruktury, przedstawiono szereg działań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być skutkiem realizacji projektu planu.

XI. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp.

Kierunki rozwoju MOF OW Gorzów Wlkp. zawarte w projekcie planu wynikają bezpośrednio z analizy uwarunkowań środowiska i jego zasobów oraz wizji rozwoju.

Plan zagospodarowania województwa jest dokumentem koordynującym rozwój przestrzenny zgodnie z przyjętą strategią rozwoju województwa. Analizowany projekt planu MOF OW Gorzów Wlkp. sporządzony został w układzie jednowariantowym, nie zawiera innej, poza podstawową, alternatywy rozwoju. Analiza strategicznych celów rozwoju przestrzennego, kierunków oraz określonych dla nich działań wskazuje, ich spójność z celami sformułowanymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla.

Wskazanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce na trzech poziomach: generalnym, związanym z misją czy celem głównym dokumentu, kierunkowym, nawiązującym do sformułowanych celów i odnoszącym się do ram proponowanych dla wspieranych przedsięwzięć. W przypadku dokumentu planistycznego, wielowątkowego i zawierającego propozycje rozwiązań problemów z różnych obszarów, formułowanie szczegółowych alternatyw technologicznych byłoby niecelowe, choćby dlatego, że dokument takich rozwiązań nie zawiera. Formułowanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce jedynie w przypadku zapisów, które w trakcie analiz i ocen zostały wskazane jako wykazujące sprzeczność z polityką ekologiczną oraz zasadami rozwoju zrównoważonego. Z analizy wszystkich kierunków oraz związanych z nimi działań wynika, że projekt planu MOF OW Gorzów Wlkp. nie zawiera takich sprzeczności stąd uznano się, że nie istnieje konieczność rozważania rozwiązań alternatywnych.

XII. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

W projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. określono wskaźniki umożliwiające realizację przyjętych w planie celów i kierunków rozwoju, w tym uwzględniono aspekty związane z ochroną środowiska i przyrody oraz infrastruktury technicznej powiązanej z tymi zagadnieniami. Proponuje się uzupełnienie katalogu zadań monitoringu przede wszystkim o badanie aspektów przestrzennych związanych z pokryciem terenu i wymagające zastosowania analiz GIS, tj.:

- powierzchnia gruntów zabudowanych w granicach form ochrony przyrody,
- powierzchnia gruntów zabudowanych w granicach korytarzy ekologicznych określonych w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp.,
- stosunek powierzchni gruntów zabudowanych do terenów zieleni, lasów i terenów otwartych w miastach.

XIII. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

I. Wprowadzenie

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp. Prognozę opracowano w podziale

na trzy rozdziały tj. dla planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz dla każdego z miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich.

Niniejszy rozdział II prognozy odnosi się do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wlkp., zwanego dalej projektem planu MOF OW Gorzów Wlkp.

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.). W myśl wyżej przywołanego art. 46 prognoza stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko wynikających z ustaleń projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp., określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) a także został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. oraz Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp.

Metody oceny zostały dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektu planu. Oceniono przede wszystkim zgodność ustaleń projektu planu z celami ochrony środowiska wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach oraz wpływ ustalonych w projekcie planu kierunków i działań na następujące komponenty: zdrowie i życie ludzi, wody, jakość powietrza, powierzchnię ziemi i gleby, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną oraz obszary chronione, w szczególności obszary Natura 2000. Prognoza oddziaływań opierała się na identyfikacji konfliktów przestrzennych wspomaganą analizami w systemie GIS, przeglądzie prognoz, raportów i innych opracowań zawierających elementy oceny oddziaływania na środowisko oraz wiedzy eksperckiej autorów prognozy. Należy podkreślić, że kierunki i działania określone są ogólnie, w związku z czym określenie oddziaływania na konkretne elementy środowiska przyrodniczego jest dostosowane do stopnia ogólności.

Do rozdziału II prognozy oddziaływania na środowisko sporządzono załącznik graficzny w postaci mapy, na której przedstawiono wybrane elementy oceny oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń planu. Wybór przedstawionych zagadnień opierał się na dwóch kryteriach – istotnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko w odniesieniu do skali sporządzanego dokumentu oraz możliwości zilustrowania lokalizacji inwestycji, obszaru działań bądź tendencji.

II. Charakterystyka projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp.

Wymóg sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich wynika z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 i został podyktowany intensywnym rozwojem tych obszarów.

Projekt planu został sporządzony w oparciu o obowiązujące przepisy prawa oraz uwzględnia założenia polityki rozwoju prowadzonej na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym.

Obrany w projekcie planu scenariusz wyznacza cele strategiczne, którymi są *Budowanie trwałej przewagi konkurencyjnej MOF OW Gorzów Wlkp. oraz Zrównoważone kształtowanie podstawowych funkcji MOF OW*

Gorzów Wlkp. Wyznaczone strategiczne cele rozwoju przestrzennego zostaną osiągnięte poprzez realizację szczegółowych kierunków rozwoju województwa lubuskiego, wyznaczonych dla poszczególnych stref tematycznych, tj. osadnictwo i ład przestrzenny, system przyrodniczy, ochrona dziedzictwa kulturowego i turystyka, strefa społeczno-gospodarcza, komunikacja i transportu, infrastruktura techniczna oraz obronność i bezpieczeństwo.

III. Ocena zgodności celów wskazanych w projekcie planu z celami wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach

W prognozie analizuje się cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu. Cele te określa szereg dokumentów o charakterze strategicznym i programowym. Dla potrzeb oceny zgodności projektu planu z celami w prognozie sformułowano główne cele ochrony środowiska:

1. Wspieranie zrównoważonego i harmonijnego rozwoju obszarów zurbanizowanych
2. Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami
3. Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem
4. Zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie udziału odzysku odpadów oraz odzysku energii z odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska
5. Poprawa lokalnej jakości powietrza oraz ograniczenie zmian klimatycznych poprzez redukcję emisji
6. Adaptacja przestrzeni, gospodarki i środowiska do możliwych skutków zmian klimatu
7. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz zrównoważone ich użytkowanie
8. Zapewnienie przezornego wykorzystania zasobów nieodnawialnych
9. Zachowanie we właściwym stanie ochrony lub odtworzenie siedlisk oraz gatunków dzikiej fauny i flory ważnych dla Wspólnoty
10. Zachowanie oraz zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, w tym na terenach gospodarki rolnej i leśnej
11. Zapobieganie podziałowi i zapewnienie ciągłości powiązań ekologicznych
12. Zapobieganie degradacji krajobrazu oraz ochrona zabytków dziedzictwa kulturowego

Ocena zgodności przeprowadzona w prognozie wykazała, że wszystkie ww. cele zostały ujęte w kierunkach i wyznaczonych w ich ramach działaniach. Wyróżniono kierunki celowe, które ujmują zagadnienia bezpośrednio związane z danym celem środowiskowym, jak np. kierunek *Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego* bezpośrednio wiąże się z celem *Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami*. Ponadto wskazano na szereg innych działań, które w pośredni sposób przyczynią się do osiągnięcia celu, np. *Promowanie alternatywnych środków transportu oraz transportu publicznego* przyczyni się do osiągnięcia celu *Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem*. Nie stwierdzono występowania sprzeczności pomiędzy działaniami a celami.

IV. Stan środowiska MOF OW Gorzów Wlkp.

Obszar MOF OW Gorzów Wlkp. charakteryzuje się wyjątkowo korzystnym, ciepłym i łagodnym klimatem z dużym ryzykiem suszy. Rzeźba terenu jest umiarkowanie zróżnicowana, wyróżnia się przede wszystkim szeroka dolina Warty i ujściowy odcinek doliny Noteci. Na północ od Gorzowa Wlkp. występują liczne jeziora, które są atrakcją turystyczną. Zasobność w wody podziemne jest na ogół dobra, jednak są one bardzo podatne na zanieczyszczenia. W gminie Lubiszyn występują złoża ropy naftowej, natomiast w gminie Deszczno złoża kruszyw naturalnych.

Zarówno północna i południowa, silnie zalesiona część MOF OW Gorzów Wlkp., jak i doliny Warty o Noteci odznaczają się wysokimi walorami przyrodniczymi, stąd wyznaczono tu obszarowych form ochrony przyrody. Są to:

- Barlinecko-Gorzowski Park Krajobrazowy,

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO GORZÓW WLKP.
STRESZCZENIE**

- 10 obszarów Natura 2000, w tym 4 obszary specjalnej ochrony ptaków, 5 specjalnych obszarów ochrony siedlisk oraz jeden obszar o kodzie PLC, co oznacza, że obejmuje zarówno obszar OSO, jak i SOO,
- 4 obszary chronionego krajobrazu,
- 10 rezerваты przyrody.

W odniesieniu do stanu sanitarnego środowiska w województwie lubuskim stwierdzono występowanie problemów związanych z zanieczyszczeniem powietrza, nadmiernym hałasem i zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych, których głównym źródłem są gospodarka komunalna i transport, w mniejszym stopniu przemysł i rolnictwo. Należy podkreślić, że problemy w MOF OW Gorzów Wlkp. nie wyróżniają się na tle kraju czy województwa, a w ostatnich latach poczyniono znaczne postępy w redukcji presji na środowisko.

Istotnym problemem pozostaje zagrożenie powodziowe, zwłaszcza że przez teren MOF OW Gorzów Wlkp. przepływają dwie duże rzeki – Warta i Noteć.

Charakterystyka potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego

Projekt planu MOF OW Gorzów Wlkp. jest pierwszym takim planem opracowanym dla tego obszaru i wynika z nowej polityki rozwoju regionalnego Polski. Brak planu zagospodarowania przestrzennego MOF OW Gorzów Wlkp. może w przyszłości powodować brak skoordynowania działań inwestycyjnych oraz spójności w zagospodarowaniu przestrzennym i funkcjonalnym na obszarach jednostek składowych wchodzących w granice obszaru funkcjonalnego.

Identyfikacja obszarów konfliktowych dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 ze zm.)

Ochrona zasobów przyrodniczych niejednokrotnie pozostaje w konflikcie z potrzebą rozwoju społeczno-gospodarczego. Wśród głównych obszarów konfliktowych na terenie MOF OW Gorzów Wlkp. należy wymienić przede wszystkim rozwój infrastruktury drogowej oraz śródlądowej, działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii. Realizacja inwestycji z zakresu powyższych dziedzin może wymagać podjęcia działań mających na celu minimalizację negatywnych skutków na środowisko lub podjęcia działań kompensacyjnych warunkujących spójność i właściwe funkcjonowanie obszarów wartościowych przyrodniczo, w tym obszarów Natura 2000.

V. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko realizacji projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp., w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów

Do oceny wszystkich działań wyznaczonych w ramach poszczególnych kierunków posłużono się macierzą, w której określono przewidywane oddziaływanie każdego z działań na wszystkie elementy środowiska, w tym na obszary Natura 2000. Wskazano oddziaływania pozytywne, zróżnicowane, negatywne o przeciętnej sile, negatywne i znacząco negatywne. Dla wielu działań nie stwierdzono występowania żadnych oddziaływań.

Przedmiotem dalszej analizy i oceny były oddziaływania negatywne lub znacząco negatywne, które stwierdzono dla następujących działań:

kierunek	działanie	negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
Poprawa klimatu akustycznego	Eliminacja ruchu drogowego o charakterze tranzytowym z obszaru miasta	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO GORZÓW WLKP.
STRESZCZENIE**

kierunek	działanie	negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
	Stosowanie rozwiązań biologicznych i technicznych ograniczających uciążliwości hałasowe	krajobraz	
Poprawa dostępności zewnętrznej	Poprawa parametrów dróg S3, DK22 i DK24	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna,	
	Budowa nowych odcinków dróg krajowych	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa obejść drogowych	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Poprawa stanu technicznego infrastruktury portowej w Porcie Gorzów Wlkp. oraz parametrów szlaków wodnych	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
	Intermodalne terminale przeładunkowe i stacje przesiadkowe	powietrze	
Poprawa dostępności wewnętrznej	Budowa obejść drogowych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa północnej obwodnicy Gorzowa Wlkp.	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa dodatkowych przepraw mostowych na Warcie	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Przystosowanie infrastruktury portowej oraz parametrów szlaków wodnych dla celów turystycznych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
Wzrost bezpieczeństwa energetycznego	Rozwój krajowych systemów przesyłowych energii elektrycznej (budowa nowych oraz rozbudowa istniejących źródeł wytwórczych, rozbudowa sieci przesyłowych, w tym powiązań międzynarodowych)	krajobraz, zwierzęta, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii	Budowa elektrowni wiatrowych	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa małych elektrowni wodnych z wykorzystaniem historycznych lokalizacji – młynów i nieczynnych elektrowni	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego	Działania techniczne	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody

Należy podkreślić, że znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko, zwłaszcza na stan wód, stwierdzono dla inwestycji, które stanowią nadrzędny interes publiczny, np. zadania związane z ochroną przeciwpowodziową.

VI. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Procedura transgranicznego oddziaływania jest wszczynana w przypadku, gdy działalność realizowana w jednym kraju obejmuje zasięgiem oddziaływania terytorium innego kraju i może powodować znaczące negatywne skutki dla środowiska. Obszar MOF OW Gorzów Wlkp. nie graniczy bezpośrednio z krajami ościennymi i nie przewiduje się możliwości występowania oddziaływań transgranicznych związanych z realizacją ustaleń projektu planu.

VII. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp., w szczególności na cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000

W ocenie ustaleń zawartych w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. przeprowadzonej w prognozie wskazano działania, które w istotnie negatywny sposób będą oddziaływały na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji związanych z budową lub modernizacją dróg, mostów, linii kolejowych, poprawą żeglowności na Warcie i Noteci oraz inwestycjami związanymi z ochroną przeciwpowodziową. Możliwe rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą dotyczą często rozwiązań lokalizacyjnych, technicznych czy organizacyjnych i stopień ich szczegółowości nie odpowiada poziomowi ogółu projektu planu.

W projekcie planu wskazano szereg kierunków i działań związanych z ogólnym rozwojem gospodarczym MOF OW Gorzów Wlkp., który zawsze wywiera presję na środowisko. Ocenia się, że działania te, jeśli będą negatywnie wpływały na środowisko i życie ludzi, to będą to oddziaływania o przeciętnej sile. W projekcie planu, zwłaszcza w działach dotyczących strefy przyrodniczej i infrastruktury, przedstawiono szereg działań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być skutkiem realizacji projektu planu.

VIII. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp.

W przypadku tego typu dokumentu planistycznego, wielowątkowego i zawierającego propozycje rozwiązań problemów z różnych obszarów, formułowanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce jedynie w przypadku zapisów, które w trakcie analiz i ocen zostały wskazane jako wykazujące sprzeczność z polityką ekologiczną oraz zasadami rozwoju zrównoważonego. Z analizy wszystkich kierunków oraz związanych z nimi działań wynika, że projekt planu MOF OW Gorzów Wlkp. nie zawiera takich sprzeczności i nie istnieje konieczność rozważania rozwiązań alternatywnych.

IX. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlega okresowej ocenie. Monitoring zmian w zagospodarowaniu przestrzennym pomaga kontrolować proces wdrażania planu. W projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. określono wskaźniki umożliwiające realizację przyjętych w planie celów i kierunków rozwoju, w tym uwzględniono aspekty związane z ochroną środowiska i przyrody oraz infrastruktury technicznej powiązanej z tymi zagadnieniami. Ponieważ wskazane w projekcie planu wskaźniki nie są wystarczające do monitorowania zmian w środowisku, w prognozie proponuje się uzupełnienie katalogu zadań monitoringu. Wskaźniki dotyczą przede wszystkim danych statystycznych dotyczących odsetka mieszkańców korzystających z sieci infrastruktury, np. kanalizacji sanitarnej, oraz sposobu zagospodarowania terenu, np. powierzchni lasów czy gruntów

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO GORZÓW WLKP.
STRESZCZENIE**

---

zabudowanych w granicach form ochrony przyrody. Monitoring, w zależności od badanego elementu, należy prowadzić z częstotliwością 1–5 lat.

Rozdział III

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

*do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego
miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka
wojewódzkiego Zielona Góra*

STRESZCZENIE

I. Cel i zakres merytoryczny prognozy

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu pn. „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp.”

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla całości dokumentu w podziale na trzy rozdziały:

- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego,
- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wlkp.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra.

Niniejszy rozdział III prognozy odnosi się do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra, zwanego dalej projektem planu MOF OW Zielona Góra.

Celem prognozy oddziaływania na środowisko jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko wynikających z ustaleń projektu planu MOF OW Zielona Góra, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) oraz został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. oraz Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp.

II. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Metody oceny zostały dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Projekt planu składa się z m.in. wizji rozwoju regionu, kierunków polityki i zagospodarowania przestrzennego oraz wskazania inwestycji celu publicznego. W prognozie ocenia się przede wszystkim zgodność kierunków wskazanych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, jak i prognozuje się wpływ tych kierunków na środowisko i warunki równoważenia rozwoju.

W pierwszym etapie oceniono zgodność projektu planu MOF OW Zielona Góra z celami wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach. W tym celu na podstawie analizy najważniejszych dokumentów sformułowano 12 głównych celów środowiskowych, a następnie porównano ze wskazanymi w ocenianym planie kierunkami i działaniami.

W drugim etapie oceniono wpływ kierunków i działań na środowisko. W trakcie prac nad oceną najpierw zidentyfikowano potencjalny wpływ na środowisko działań określonych w ramach poszczególnych kierunków wyznaczonych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra. Prace objęły:

- identyfikację konfliktów przestrzennych wspomaganą analizami w systemie GIS;
- analizę prognoz, raportów i innych opracowań zawierających elementy oddziaływania na środowisko (wymienione w rozdziale III, podrozdział 2);
- pracę w grupach specjalistów, gdzie na podstawie dyskusji dokonywano oceny, porównano wyniki, dyskutowano w celu wyłonienia ostatecznych wniosków;
- ocenę skumulowanych wpływów na środowisko, polegającą na przebadaniu czy nadmierna koncentracja niewielkich oddziaływań nie spowoduje oddziaływania znaczącego, wspieraną przez analizy przestrzenne z wykorzystaniem systemu GIS.

Zidentyfikowane istotne negatywne lub znacząco negatywne oddziaływanie poddano szczegółowej analizie oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Przeanalizowano działania wskazane w projekcie planu MOF OW Zielona Góra pod kątem ich wpływu na wszystkie komponenty środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, na cele środowiskowe dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych wynikające z Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz na zmiany klimatu i dostosowanie do zmian klimatycznych.

W trzecim etapie sporządzono załącznik graficzny, na którym przedstawiono wybrane elementy oceny oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń planu. Wybór przedstawionych zagadnień opierał się na dwóch kryteriach – istotnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko w odniesieniu do skali sporządzanego dokumentu oraz możliwości zilustrowania lokalizacji inwestycji, obszaru działań bądź tendencji.

III. Zawartość i główne cele projektu planu MOF OW Zielona Góra

Podstawowym celem opracowania projektu planu MOF OW Zielona Góra jest stworzenie zintegrowanego dokumentu planistycznego, tworzącego spójną wizję zagospodarowania przestrzennego obszaru. Wizja i kierunki rozwoju przestrzennego zostały sporządzone w perspektywie roku 2020 oraz 2030. Zintegrowane podejście do problemu zmierza w kierunku wskazania optymalnego rozmieszczenia poszczególnych funkcji, zapewniając zrównoważony rozwój i koordynację polityki przestrzennej. Plan ma na celu przełożenie wytyczonych zamierzeń i celów na realne działania w przestrzeni i wskazanie na kierunki działań i przedsięwzięć, jakie należy podjąć w celu stworzenia spójnej wewnętrznie jednostki funkcjonalnej.

Dokument przedstawia aktualny stan zagospodarowania przestrzennego obszaru oraz wizje jego rozwoju. Dokument składa się z części tekstowej oraz z części graficznej, ilustrujących uwarunkowania rozwoju przestrzennego i kierunki zagospodarowania przestrzennego.

W części tekstowej zostały poruszone następujące zagadnienia:

- uwarunkowania rozwoju przestrzennego w zakresie: uwarunkowań zewnętrznych, sytuacji społeczno-gospodarczej, systemu przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i turystyki, komunikacji i transportu, infrastruktury technicznej oraz polityk lokalnych;
- wizja i możliwe scenariusze rozwoju przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego;
- kierunki zagospodarowania przestrzennego w perspektywie roku 2020 oraz 2030, w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej, systemu przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i turystyki, komunikacji i transportu oraz infrastruktury technicznej;
- inwestycje celu publicznego;
- wnioski i rekomendacje do koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju i innych dokumentów strategicznych opracowywanych na szczeblu regionalnym oraz do studium

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin należących do MOF OW Zielona Góra;

- instrumenty i normy prowadzenia monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

Wyznaczone w projekcie planu MOF OW Zielona Góra strategiczne cele rozwoju przestrzennego zostaną osiągnięte poprzez realizację szczegółowych kierunków rozwoju, wyznaczonych dla poszczególnych stref tematycznych, tj. osadnictwo i ład przestrzenny, system przyrodniczy, ochrona dziedzictwa kulturowego i turystyka, strefa ekonomiczno-gospodarcza, komunikacja i transport, infrastruktura techniczna, strefa obronności i bezpieczeństwa.

IV. Powiązania projektu planu MOF OW Zielona Góra z innymi dokumentami

Cele i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego, w tym MOF OW Zielona Góra, wynikające z polityki przestrzennej kraju, opracowano na podstawie koncepcji Zagospodarowania Przestrzennego Kraju 2030 oraz dokumentów związanych z polityką rozwoju, czyli długo- i średniookresowej strategii rozwoju kraju, strategii zintegrowanych oraz strategii ponadregionalnej. Wszystkie te dokumenty łącznie prezentują spójną wizję rozwoju Polski, w tym wizję rozwoju województwa lubuskiego. W projekcie planu MOF OW Zielona Góra uwzględniono przede wszystkim dokumenty krajowe i ponadregionalne:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (2011 r.);
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (DSRK) (2013 r.);
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 Aktywne Społeczeństwo, Konkurencyjna Gospodarka, Sprawne Państwo (2012 r.);
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju;
- 9 zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych:
  - Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki,
  - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
  - Strategia Rozwoju Transportu,
  - Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko,
  - Strategia Sprawne Państwo,
  - Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego,
  - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
  - Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP,
  - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa,
  - Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- Strategie ponadregionalne – Strategia Polski Zachodniej 2020;

oraz dokumenty na poziomie regionalnym tj. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020.

V. Zgodność projektu planu MOF OW Zielona Góra z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnymi z punktu widzenia projektu planu

W celu dokonania oceny spójności sformułowano główne cele ochrony środowiska, które ujmują najważniejsze zagadnienia wynikające z międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentów. Główne cele ochrony środowiska łącznie tworzą spójny system w pełni odzwierciedlający politykę zrównoważonego rozwoju w aspekcie środowiskowym. Główne cele środowiskowe to:

1. Wspieranie zrównoważonego i harmonijnego rozwoju obszarów zurbanizowanych;
2. Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami;
3. Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem;
4. Zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie udziału odzysku odpadów oraz odzysku energii z odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska;
5. Poprawa lokalnej jakości powietrza oraz ograniczenie zmian klimatycznych poprzez redukcję emisji;
6. Adaptacja przestrzeni, gospodarki i środowiska do możliwych skutków zmian klimatu;
7. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz zrównoważone ich użytkowanie
8. Zapewnienie przezornego wykorzystania zasobów nieodnawialnych;
9. Zachowanie we właściwym stanie ochrony lub odtworzenie siedlisk oraz gatunków dzikiej fauny i flory ważnych dla Wspólnoty;
10. Zachowanie oraz zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, w tym na terenach gospodarki rolnej i leśnej;
11. Zapobieganie podziałowi i zapewnienie ciągłości powiązań ekologicznych;
12. Zapobieganie degradacji krajobrazu oraz ochrona zabytków dziedzictwa kulturowego.

Przeprowadzona w prognozie oddziaływania na środowisko analiza spójności wykazała, że w projekcie planu uwzględniono w sposób wyczerpujący wszystkie zagadnienia.

VI. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu planu MOF OW Zielona Góra

Stan środowiska na obszarze MOF OW Zielona Góra jest stosunkowo dobry, jednak, jak w każdym obszarze przekształconym przez człowieka, występują tu problemy związane z ochroną środowiska. Zestawiono je poniżej.

Emisja zanieczyszczeń do atmosfery

Wyniki pomiarów jakości powietrza w województwie lubuskim i w Zielonej Górze wskazują na problem nadmiernego stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym, przekraczającego średnioroczne wartości docelowe. Na terenie województwa lubuskiego stwierdzono również wysokie stężenia ozonu, przekraczające poziomy długoterminowe. Wymienione przekroczenia wynikają przede wszystkim z niskiej emisji oraz ruchu samochodowego.

Niska emisja pochodzi głównie z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w sposób nieefektywny. Szkodliwość oddziaływania tego typu emisji polega również

na zastosowaniu wysokoemisyjnych paliw a w wielu przypadkach odpadów. Wzrost niskiej emisji, łączącej się ze wzrostem stężeń zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, odczuwalny jest zwłaszcza w sezonie grzewczym, co potwierdzają wyniki pomiarów stężeń pyłu PM10 i benzo(a)pirenu. Ponadto zauważa się wzrost ilości zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego w związku z rosnącą liczbą pojazdów. Problem ten dotyczy szczególnie z obszaru miejskiego Zielonej Góry i rejonów tras o dużym natężeniu ruchu.

Hałas

Hałas komunikacyjny jest obecnie głównym obciążeniem środowiska akustycznego na terenie MOF OW Zielona Góra. Źródłem hałasu komunikacyjnego, wynikającego z ruchu drogowego, są: droga ekspresowa S3, drogi krajowe DK27 i DK32, drogi wojewódzkie DW276, DW277, DW278, DW279, DW280, DW281, DW282 i DW283, a także drogi powiatowe i gminne. Z uwagi na wzrastającą liczbę pojazdów na drogach i zwiększające się natężenie ruchu, na terenie MOF OW Zielona Góra odnotowuje się przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu związanego z ruchem kołowym. Przyczyną uciążliwości bywa także zła jakość nawierzchni dróg.

Ścieki komunalne

Zgodnie z przeprowadzoną analizą stanu środowiska w województwie lubuskim w latach 2013–2014 istotnym problemem dla jakości wód były zanieczyszczenia, których źródła zlokalizowane są na terenach wiejskich. Bardzo istotne, szczególnie dla jakości wód mniejszych rzek i cieków, są występujące na tych terenach dysproporcje pomiędzy wyposażeniem miejscowości w systemy wodociągowe i kanalizacyjne. Rozbieżność pomiędzy siecią wodociagową a kanalizacyjną stwarza zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Z uwagi na brak kanalizacji, nieczystości są gromadzone w zbiornikach bezodpływowych lub podczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków, nie stanowi to jednak gwarancji, że zanieczyszczenia nie będą przedostawały się do środowiska.

Zagrożenie powodziowe

W zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie $Q=1\%$ (tzw. wody stuletnie) i $Q=10\%$ (tzw. wody dziesięcioletnie) w granicach MOF OW Zielona Góra znajduje się Odra i ujście Obrzycy oraz ujściowy odcinek Ołoboku. Żaden z ośrodków miejskich nie znajduje się w zasięgu wyznaczonych obszarów zalewowych, jedynie w Cigacicach, Tarnawie i Milsku na mapie ryzyka powodziowego wskazano pojedyncze zabudowania, dla których występuje ryzyko powodziowe i mogą nastąpić negatywne konsekwencje dla ludności – straty materialne. System ochrony przeciwpowodziowej w gminach MOF OW Zielona Góra tworzą przede wszystkim wały przeciwpowodziowe, które obejmują prawie cały odcinek rzeki w granicach obszaru. Nieobwałowany jest prawobrzeżny odcinek od ujścia Obrzycy do ujścia Ołoboku oraz pojedyncze odcinki na lewym brzegu w gminie Zabór. Stan techniczny tych obiektów jest zróżnicowany. Ponadto w granicach miasta Zielona Góra wyodrębniono obszary narażone na podtopienia w okresach nadwyżek opadów lub gwałtownych spływów wód roztopowych. Obszary potencjalnie zagrożone wylaniem wód opadowych i roztopowych zidentyfikowano dla: centralnego, zabudowanego fragmentu zlewni kanału Myszka-Geślił, górnego fragmentu cieku Brzeźniak i dolnego odcinka w Zielonej Górze w sołectwach: Zatonie i Barcikowice, Zaborskiego Potoku w Zielonej Górze w sołectwie Nowy Kisielin, kanału Sucha w Zielonej Górze w sołectwach: Drzonków i Racula, Czarnej Strugi w Zielonej Górze w sołectwie Jarogniewice oraz Galiny w Zielonej Górze w sołectwie Ochla.

Identyfikacja obszarów konfliktowych dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 ze zm.)

Główne konflikty z celami ochrony zasobów przyrodniczych w obszarach prawnie chronionych wynikają z realizacji celów gospodarczych i rozwojowych MOF OW Zielona Góra. Są to:

- Konflikt wynikający z rozwoju infrastruktury drogowej, kolejowej oraz śródlądowej. Wśród najważniejszych planowanych inwestycji drogowych na terenie MOF OW Zielona Góra

wymagających podjęcia działań minimalizujących negatywne skutki realizacji na środowisko wymienia się budowę drogi ekspresowej S-3 na odcinku Gorzów Wlkp. – Sulechów – Legnica.

- Konflikt wynikający z realizacji działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Wartość przyrodnicza obszarów Natura 2000, związanych z dolinami rzecznyymi, uzależniona jest przede wszystkim od okresowych zalewów, stąd wszelkie prace związane ze zmianą reżimu wodnego na rzekach będą miały wpływ na przedmioty ochrony obszarów. Prace związane ze zwiększeniem przepływu i poprawą głębokości przepływowej wpłyną na wielkość okresowych zalewów na obszarach Natura 2000 związanych z dolinami rzecznyymi, na których wskazuje się przeprowadzenie ww. prac, w tym w szczególności dotyczy to Odry.
- Konflikt wynikający z rozwoju turystyki. Obszary podlegające ochronie ze względu na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe stanowią cenne obszary do rozwoju turystyki. Silna presja turystyczna na obszary cenne przyrodniczo może prowadzić do degradacji zasobów przyrodniczych. Szczególnie wrażliwe na działania antropogeniczne są zbiorowiska na siedliskach suchych lub mocno uwilgotnionych.
- Konflikt wynikający z eksploatacji udokumentowanych złóż kopalin. Wśród obszarów konfliktowych należy wyróżnić obszary konfliktowe wynikające z ochrony zasobów przyrodniczych oraz ochrony zasobów złóż kopalin, w tym ich potencjalną eksploatację. Wyróżnić należy przede wszystkim złoża, których eksploatacja następuje metodą odkrywkową, co stoi w konflikcie z ochroną zasobów przyrodniczych. Są to: złoża kruszywa naturalnego – Wójciki, Nietkowice, Cigacice.

VII. Przewidywane zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu planu MOF OW Zielona Góra

Dla obszaru województwa lubuskiego obowiązuje Zmiana Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubuskiego (Zmiana PZPWL). W powyższym dokumencie sformułowano cele strategiczne, operacyjne, kierunki rozwoju przestrzennego oraz inwestycje celu publicznego. Opracowana dla Zmiany PZPWL prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że dokument ten dobrze odzwierciedla kierunki globalnej polityki ekologicznej, a także że realizacja większości celów i zadań będzie korzystnie wpływała na ochronę środowiska. Podsumowując, należy stwierdzić, że w momencie przystępowania do sporządzenia projektu PZPWL oraz będącego jego częścią planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra. Polityka przestrzenna województwa w sposób wystarczający chroni walory przyrodnicze i zapewnia warunki zrównoważonego rozwoju. Nie przewiduje się istotnych negatywnych zmian środowiska przyrodniczego województwa w przypadku braku realizacji ustaleń analizowanego projektu PZPWL oraz będącego jego częścią planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra.

Nowa polityka rozwoju regionalnego Polski zwraca szczególną uwagę na rozwój obszarów funkcjonalnych oraz rozwój miast jako ośrodków wzrostu. Projekt planu MOF OW Zielona Góra zgodnie z art. 39 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2016, poz. 778 ze zm.) jest nowym dokumentem, stanowiącym integralną część planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Ma na celu przełożenie wytyczonych zamierzeń i celów na realne działania w przestrzeni i wskazanie na kierunki działań i przedsięwzięć, jakie należy podjąć w celu stworzenia spójnej wewnętrznie jednostki funkcjonalnej.

Wymóg sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich został podyktowany intensywnym rozwojem tych obszarów, który musi uwzględniać szereg powiązań przestrzenno-funkcjonalnych, m.in. z zakresu wpływu na środowisko przyrodnicze. Brak planu zagospodarowania przestrzennego MOF OW Zielona Góra może w przyszłości powodować brak

skoordynowanych działań inwestycyjnych, a dalej m.in. chaotyczną urbanizację i rozproszenie zabudowy, nieuzasadniony ekonomicznie rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, pogorszenie walorów krajobrazowych, brak ochrony cennych terenów rolniczych, defragmentację cennych siedlisk przyrodniczych.

VIII. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko realizacji projektu planu MOF OW Zielona Góra, w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów

Ocenę skutków środowiskowych przeprowadzono dla wszystkich działań wyznaczonych w ramach poszczególnych kierunków, uwzględniając również inwestycje celu publicznego. Określono przewidywane oddziaływanie każdego z działań na wszystkie elementy środowiska, w tym na obszary Natura 2000. Wskazano oddziaływania pozytywne, zróżnicowane, negatywne o przeciętnej sile lub negatywne i znacząco negatywne. Dla wielu działań nie stwierdzono występowania żadnych oddziaływań.

Wśród kierunków pozytywnie wpływających na środowisko należy wymienić te w bezpośredni sposób odnoszące się do systemu przyrodniczego i których celem jest właśnie ochrona jego poszczególnych komponentów. Wyróżnia się tu zarówno działania zapobiegawcze i ograniczające jak i kompensujące i naprawcze. Pośrednim korzystnym oddziaływaniem charakteryzują się wszelkie działania związane z modernizacją infrastruktury technicznej, które zmniejszają presję na środowisko, np. rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, modernizacja instalacji do składowania odpadów, lub drogowej, które zwiększają bezpieczeństwo a zmniejszają narażenie na hałas. Oddziaływanie zróżnicowane, czyli zarówno pozytywne jak i negatywne dla danego komponentu środowiska, zdiagnozowano dla działań takich jak Rozwój infrastruktury turystycznej na wskazanych obszarach.

Oddziaływania negatywne o przeciętnej sile wynikają przede wszystkim z planowanego rozwoju osadnictwa. Lokalizacja nowych obszarów zabudowy, dróg czy infrastruktury technicznej wiąże się ze stałą, ale presją na wszystkie elementy środowiska przyrodniczego, jednakże o wymiarze lokalnym i o umiarkowanej sile.

Oddziaływania negatywne i znacząco negatywne są stosunkowo nieliczne i zostały w prognozie szerzej opisane. Dotyczą przede wszystkim działań inwestycyjnych związanych z budową dróg i kolei, modernizacją dróg wodnych oraz realizacją zadań ochrony przeciwpowodziowej. Oddziaływania negatywne lub znacząco negatywne stwierdzono dla następujących działań:

kierunek	działanie	negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
Poprawa klimatu akustycznego	Stosowanie rozwiązań biologicznych i technicznych ograniczających uciążliwości hałasowe	krajobraz	
Poprawa dostępności zewnętrznej	Poprawa parametrów drogi ekspresowej S3 oraz dróg krajowych nr 32 i 27	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna,	
	Budowa południowej obwodnicy Zielonej Góry	powierzchnia ziemi oraz gleby, krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna	
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury linii kolejowych	zwierzęta	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO ZIELONA GÓRA
STRESZCZENIE**

kierunek	działanie	negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
	Poprawa parametrów technicznych dróg wodnych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
	Intermodalne terminale przeładunkowe i centra przesiadkowe	powietrze, powierzchnia ziemi oraz gleby	
Poprawa dostępności wewnętrznej	Budowa obejść drogowych	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Powstanie przepraw mostowych na Odrze		
	Modernizacja linii kolejowych	zwierzęta, rośliny	
	Przystosowanie infrastruktury portowej oraz parametrów szlaków wodnych dla celów turystycznych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Przystosowanie infrastruktury portowej oraz parametrów szlaków wodnych dla celów turystycznych	wody	
Wzrost bezpieczeństwa energetycznego	Rozwój krajowych systemów przesyłowych energii elektrycznej	krajobraz, zwierzęta, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Rozwój elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej	krajobraz, zwierzęta	
Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii	Budowa małych elektrowni wodnych z wykorzystaniem historycznych lokalizacji – młynów i nieczynnych elektrowni	zwierzęta, różnorodność biologiczna	
Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego	Działania techniczne	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody, obszary Natura 2000 ⁷

Należy podkreślić, że znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko, zwłaszcza na obszary Natura 2000 i stan wód, stwierdzono dla inwestycji, które stanowią nadrzędny interes publiczny, np. zadania związane z ochroną przeciwpowodziową.

IX. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Obszar MOF OW Zielona Góra nie sąsiaduje bezpośrednio z terytorium Niemiec. Żadne z kierunków i wymienionych w ich ramach działań nie będą transgranicznie oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.).

⁷ Znacząco negatywne oddziaływanie odnosi się wyłącznie do prac regulacyjnych dla znacznej części Odry, zawartej projekcie planu MOF OW Zielona Góra w rozdziale Inwestycje celu publicznego. Znacząco negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000 wymienionej inwestycji zostało stwierdzone w *Prognozie oddziaływania na środowisko projektu Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry*. Dla inwestycji stwierdzono brak rozwiązań alternatywnych, nadrzędny interes publiczny oraz zaproponowano działania kompensacyjne.

W projekcie planu MOF OW Zielona Góra uwzględnia się inwestycję polegającą na modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej E30 (remont i modernizacja zabudowy regulacyjnej Odry), a także regulację Odry w celach przeciwpowodziowych. Docelowo rzeka osiągnąć ma status Va klasy drogi wodnej. Prace realizowane na odcinku Odry w granicach MOF OW Zielona Góra nie będą powodowały oddziaływań transgranicznych.

X. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji projektu planu MOF OW Zielona Góra

W ocenie ustaleń zawartych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra przeprowadzonej w poprzednich rozdziałach wskazano działania, które w istotnie negatywny sposób będą oddziaływały na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji związanych z budową lub modernizacją dróg, mostów, linii kolejowych, poprawą żeglowności na Odrze oraz inwestycjami związanymi z ochroną przeciwpowodziową. W tej grupie inwestycji znajdują się zarówno przedsięwzięcia, dla których już sporządzono raporty oddziaływania na środowisko lub w inny, specjalistyczny sposób przeanalizowano wpływ na środowisko (np. część inwestycji drogowych), jednak większość zamierzeń inwestycyjnych znajduje się nadal w fazie koncepcyjnej (np. prace związane z pogłębianiem rzek w celach ułatwienia żeglugi). Dla tej drugiej grupy inwestycji, przed przystąpieniem do ich realizacji, będzie wymagane sporządzenie raportu, w którym określa się m.in. działania zapobiegające lub ograniczające negatywne oddziaływania a także – w razie potrzeby – warunki kompensacji przyrodniczej. Proponowane rozwiązania dotyczą często rozwiązań lokalizacyjnych, technicznych czy organizacyjnych i stopień ich szczegółowości nie odpowiada poziomowi ogółu projektu planu MOF OW Zielona Góra.

W projekcie planu MOF OW Zielona Góra wskazano szereg kierunków i działań związanych z ogólnym rozwojem gospodarczym tego obszaru, który zawsze wiąże się z presją na środowisko. Ocenia się, że jeśli działania te będą negatywnie wpływały na środowisko i życie ludzi, to będą to oddziaływania o przeciętnej sile. W projekcie planu, zwłaszcza w działach dotyczących strefy przyrodniczej i infrastruktury, przedstawiono szereg działań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być skutkiem realizacji projektu planu.

XI. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra

Kierunki rozwoju MOF OW Zielona Góra zawarte w projekcie planu wynikają bezpośrednio z analizy uwarunkowań środowiska i jego zasobów oraz wizji rozwoju.

Plan zagospodarowania województwa jest dokumentem koordynującym rozwój przestrzenny zgodnie z przyjętą strategią rozwoju województwa. Analizowany projekt planu MOF OW Zielona Góra sporządzony został w układzie jednowariantowym, nie zawiera innej, poza podstawową, alternatywy rozwoju. Analiza strategicznych celów rozwoju przestrzennego, kierunków oraz określonych dla nich działań wskazuje, ich spójność z celami sformułowanymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla.

Wskazanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce na trzech poziomach: generalnym, związanym z misją czy celem głównym dokumentu, kierunkowym, nawiązującym do sformułowanych celów i odnoszącym się do ram proponowanych dla wspieranych przedsięwzięć. W przypadku dokumentu strategicznego,

wielowątkowego i zawierającego propozycje rozwiązań problemów z różnych obszarów, formułowanie szczegółowych alternatyw technologicznych byłoby niecelowe, choćby dlatego, że dokument takich rozwiązań nie zawiera. Formułowanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce jedynie w przypadku zapisów, które w trakcie analiz i ocen zostały wskazane jako wykazujące sprzeczność z polityką ekologiczną oraz zasadami rozwoju zrównoważonego. Z analizy wszystkich kierunków oraz związanych z nimi działań wynika, że projekt planu MOF OW Zielona Góra nie zawiera takich sprzeczności stąd uznano się, że nie istnieje konieczność rozważania rozwiązań alternatywnych.

XII. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

W projekcie planu MOF OW Zielona Góra określono wskaźniki umożliwiające realizację przyjętych w planie celów i kierunków rozwoju, w tym uwzględniono aspekty związane z ochroną środowiska i przyrody oraz infrastruktury technicznej powiązanej z tymi zagadnieniami. Proponuje się uzupełnienie katalogu zadań monitoringu przede wszystkim o badanie aspektów przestrzennych związanych z pokryciem terenu i wymagające zastosowania analiz GIS, tj.:

- powierzchnia gruntów zabudowanych w granicach form ochrony przyrody,
- powierzchnia gruntów zabudowanych w granicach korytarzy ekologicznych określonych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra,
- stosunek powierzchni gruntów zabudowanych do terenów zieleni, lasów i terenów otwartych w miastach.

XIII. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

I. Wprowadzenie

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona do projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp. Prognozy opracowano oddzielnie dla planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz dla każdego z projektów miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich.

Niniejszy rozdział II prognozy odnosi się do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra, zwanego dalej projektem planu MOF OW Zielona Góra.

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.). W myśl wyżej przywołanego art. 46 prognoza stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko wynikających z ustaleń projektu planu MOF OW Zielona Góra, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) a także został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. oraz Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp.

Metody oceny zostały dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektu planu. Oceniono przede wszystkim zgodność ustaleń projektu planu z celami ochrony środowiska wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach oraz wpływ ustalonych w projekcie planu kierunków i działań na następujące komponenty: zdrowie i życie ludzi, wody, jakość powietrza, powierzchnię ziemi i gleby, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną oraz obszary chronione, w szczególności obszary Natura 2000. Prognoza oddziaływań opierała się na identyfikacji konfliktów przestrzennych wspomaganą analizami w systemie GIS, przeglądzie prognoz, raportów i innych opracowań zawierających elementy oceny oddziaływania na środowisko oraz wiedzy eksperckiej autorów prognozy. Należy podkreślić, że kierunki i działania określone są ogólnie, w związku z czym określenie oddziaływania na konkretne elementy środowiska przyrodniczego jest dostosowane do stopnia ogólności.

Do rozdziału III prognozy oddziaływania na środowisko sporządzono załącznik graficzny w postaci mapy, na której przedstawiono wybrane elementy oceny oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń planu. Wybór przedstawionych zagadnień opierał się na dwóch kryteriach – istotnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko w odniesieniu do skali sporządzanego dokumentu oraz możliwości zilustrowania lokalizacji inwestycji, obszaru działań bądź tendencji.

II. Charakterystyka projektu planu MOF OW Zielona Góra

Wymóg sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich wynika z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 i został podyktowany intensywnym rozwojem tych obszarów.

Projekt planu został sporządzony w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy prawa oraz uwzględnia założenia polityki rozwoju prowadzonej na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym.

Obrany w projekcie planu scenariusz wyznacza cele strategiczne, którymi są *Integracja wewnętrzna MOF OW Zielona Góra i wsparcie powiązań zewnętrznych, Zrównoważony rozwój i ochrona zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz Wzmacnianie potencjału innowacyjnego MOF OW Zielona Góra i wspieranie rozwoju edukacji*. Wyznaczone strategiczne cele rozwoju przestrzennego zostaną osiągnięte poprzez realizację szczegółowych kierunków rozwoju określonych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra, wyznaczonych dla poszczególnych stref tematycznych, tj. osadnictwo i ład przestrzenny, system przyrodniczy, ochrona dziedzictwa kulturowego i turystyka, strefa społeczno-gospodarcza, komunikacja i transportu, infrastruktura techniczna oraz obronność i bezpieczeństwo.

III. Ocena zgodności celów wskazanych w projekcie planu z celami wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach

W prognozie analizuje się cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu. Cele te określa szereg dokumentów o charakterze strategicznym i programowym. Dla potrzeb oceny zgodności projektu planu z celami w prognozie sformułowano główne cele ochrony środowiska:

1. Wspieranie zrównoważonego i harmonijnego rozwoju obszarów zurbanizowanych
2. Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami

3. Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem
4. Zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie udziału odzysku odpadów oraz odzysku energii z odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska
5. Poprawa lokalnej jakości powietrza oraz ograniczenie zmian klimatycznych poprzez redukcję emisji
6. Adaptacja przestrzeni, gospodarki i środowiska do możliwych skutków zmian klimatu
7. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz zrównoważone ich użytkowanie
8. Zapewnienie przezornego wykorzystania zasobów nieodnawialnych
9. Zachowanie we właściwym stanie ochrony lub odtworzenie siedlisk oraz gatunków dzikiej fauny i flory ważnych dla Wspólnoty
10. Zachowanie oraz zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, w tym na terenach gospodarki rolnej i leśnej
11. Zapobieganie podziałowi i zapewnienie ciągłości powiązań ekologicznych
12. Zapobieganie degradacji krajobrazu oraz ochrona zabytków dziedzictwa kulturowego

Ocena zgodności przeprowadzona w prognozie wykazała, że wszystkie ww. cele zostały ujęte w kierunkach i wyznaczonych w ich ramach działaniach. Wyróżniono kierunki celowe, które ujmują zagadnienia bezpośrednio związane z danym celem środowiskowym, jak np. kierunek *Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego* bezpośrednio wiąże się z celem *Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami*. Ponadto wskazano na szereg innych działań, które w pośredni sposób przyczynią się do osiągnięcia celu, np. *Promowanie alternatywnych środków transportu oraz transportu publicznego* przyczyni się do osiągnięcia celu *Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem*. Nie stwierdzono występowania sprzeczności pomiędzy działaniami a celami.

IV. Stan środowiska MOF OW Zielona Góra

Obszar MOF OW Zielona Góra charakteryzuje się wyjątkowo korzystnym, ciepłym i łagodnym klimatem. Rzeźba terenu jest umiarkowanie zróżnicowana. Występuje tu wiele porośniętych borami wzgórzami i szeroka dolina Odry. Zasobność w wody podziemne jest dobra, wyróżniono tu cztery główne zbiorniki wód podziemnych.

Najcenniejsze przyrodniczo obszary, tj. dolina Odry oraz cenne kompleksy leśne, zostały objęte różnymi formami ochrony przyrody. Są to:

- Gryżyński Park Krajobrazowy,
- 7 obszarów Natura 2000, w tym 1 obszar specjalnej ochrony ptaków, 6 specjalnych obszarów ochrony siedlisk,
- 6 obszarów chronionego krajobrazu,
- 2 rezerваты przyrody.

W odniesieniu do stanu sanitarnego środowiska w województwie lubuskim, w tym w obszarze MOF OW Zielona Góra, stwierdzono występowanie problemów związanych z zanieczyszczeniem powietrza, nadmiernym hałasem i zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych, których głównym źródłem są gospodarka komunalna i transport, w mniejszym stopniu przemysł i rolnictwo. Należy podkreślić, że problemy w MOF OW Zielona Góra nie wyróżniają się na tle kraju czy województwa, a w ostatnich latach poczyniono znaczne postępy w redukcji presji na środowisko.

Istotnym problemem jest zagrożenie powodziowe spowodowane przez wylewy Odry, zwłaszcza że jej prawy brzeg na długim odcinku nie jest obwałowany.

Charakterystyka potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Projekt planu MOF OW Zielona Góra jest pierwszym takim planem opracowanym dla tego obszaru i wynika z nowej polityki rozwoju regionalnego Polski. Brak planów zagospodarowania przestrzennego MOF OW Zielona Góra może w przyszłości powodować brak skoordynowania działań inwestycyjnych oraz spójności w zagospodarowaniu przestrzennym i funkcjonalnym na obszarach jednostek składowych wchodzących w granice obszaru funkcjonalnego.

Identyfikacja obszarów konfliktowych dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 ze zm.)

Ochrona zasobów przyrodniczych niejednokrotnie pozostaje w konflikcie z potrzebą rozwoju społeczno-gospodarczego. Wśród głównych obszarów konfliktowych na terenie MOF OW Zielona Góra należy wymienić przede wszystkim rozwój infrastruktury drogowej oraz śródlądowej oraz działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Realizacja inwestycji z zakresu powyższych dziedzin może wymagać podjęcia działań mających na celu minimalizację negatywnych skutków na środowisko lub podjęcia działań kompensacyjnych warunkujących spójność i właściwe funkcjonowanie obszarów wartościowych przyrodniczo, w tym obszarów Natura 2000.

V. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko realizacji projektu planu MOF OW Zielona Góra, w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów

Do oceny wszystkich działań wyznaczonych w ramach poszczególnych kierunków posłużono się macierzą, w której określono przewidywane oddziaływanie każdego z działań na wszystkie elementy środowiska, w tym na obszary Natura 2000. Wskazano oddziaływania pozytywne, zróżnicowane, negatywne o przeciętnej sile, negatywne i znacząco negatywne. Dla wielu działań nie stwierdzono występowania żadnych oddziaływań.

Przedmiotem dalszej analizy i oceny były oddziaływania negatywne lub znacząco negatywne, które stwierdzono dla działań wymienionych w tabeli poniżej. Należy podkreślić, że znacząco negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000, wskazano jedynie w jednym przypadku – pracach regulacyjnych prowadzonych na Odrze w ramach ochrony przeciwpowodziowej. Są to działania wynikające z przyjętych dokumentów nadrzędnych, dla których w wykonanych ocenach oddziaływania na środowisko udowodniono przesłanki wynikające z art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, tj.: są to inwestycje nadrzędnego interesu publicznego, nie ma możliwości rozwiązań alternatywnych, istnieje możliwość kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

kierunek	działanie	negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
Poprawa klimatu akustycznego	Stosowanie rozwiązań biologicznych i technicznych ograniczających uciążliwości hałasowe	krajobraz	
Poprawa dostępności zewnętrznej	Poprawa parametrów drogi ekspresowej S3 oraz dróg krajowych nr 32 i 27	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna,	
	Budowa południowej obwodnicy Zielonej Góry	powierzchnia ziemi oraz gleby, krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna	
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury	zwierzęta	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO ZIELONA GÓRA
STRESZCZENIE**

kierunek	działanie	negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
	linii kolejowych		
	Poprawa parametrów technicznych dróg wodnych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
	Intermodalne terminale przeładunkowe i centra przesiadkowe	powietrze, powierzchnia ziemi oraz gleby	
Poprawa dostępności wewnętrznej	Budowa obejść drogowych	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Powstanie przepraw mostowych na Odrze		
	Modernizacja linii kolejowych	zwierzęta, rośliny	
	Przystosowanie infrastruktury portowej oraz parametrów szlaków wodnych dla celów turystycznych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Przystosowanie infrastruktury portowej oraz parametrów szlaków wodnych dla celów turystycznych	wody	
Wzrost bezpieczeństwa energetycznego	Rozwój krajowych systemów przesyłowych energii elektrycznej	krajobraz, zwierzęta, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Rozwój elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej	krajobraz, zwierzęta	
Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii	Budowa małych elektrowni wodnych z wykorzystaniem historycznych lokalizacji – młynów i nieczynnych elektrowni	zwierzęta, różnorodność biologiczna	
Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego	Działania techniczne	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody, obszary Natura 2000 ⁸

VI. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Procedura transgranicznego oddziaływania jest wszczynana w przypadku, gdy działalność realizowana w jednym kraju obejmuje zasięgiem oddziaływania terytorium innego kraju i może powodować znaczące negatywne skutki dla środowiska. Obszar MOF OW Zielona Góra nie graniczy bezpośrednio z krajami ościennymi i nie przewiduje się możliwości występowania oddziaływań transgranicznych związanych z realizacją ustaleń projektu planu.

VII. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji projektu planu MOF OW Zielona Góra, w szczególności na cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000

W ocenie ustaleń zawartych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra przeprowadzonej w prognozie wskazano działania, które w istotnie negatywny sposób będą oddziaływały na środowisko. Dotyczy to przede

⁸ Znaczące negatywne oddziaływanie odnosi się wyłącznie do prac regulacyjnych dla znacznej części Odry, zawartej w projekcie planu MOF OW Zielona Góra w rozdziale Inwestycje celu publicznego. Znaczące negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000 wymienionej inwestycji zostało stwierdzone w *Prognozie oddziaływania na środowisko projektu Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry*. Dla inwestycji stwierdzono brak rozwiązań alternatywnych, nadrzędny interes publiczny oraz zaproponowano działania kompensacyjne.

wszystkim inwestycji związanych z budową lub modernizacją dróg, mostów, linii kolejowych, poprawą żeglowności na Odrze oraz inwestycjami związanymi z ochroną przeciwpowodziową. Możliwe rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą dotyczą często rozwiązań lokalizacyjnych, technicznych czy organizacyjnych i stopień ich szczegółowości nie odpowiada poziomowi ogółu projektu planu.

W projekcie planu wskazano szereg kierunków i działań związanych z ogólnym rozwojem gospodarczym MOF OW Zielona Góra, który zawsze wywiera presję na środowisko. Ocenia się, że działania te, jeśli będą negatywnie wpływały na środowisko i życie ludzi, to będą to oddziaływania o przeciętnej sile. W projekcie planu, zwłaszcza w działach dotyczących strefy przyrodniczej i infrastruktury, przedstawiono szereg działań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być skutkiem realizacji projektu planu.

VIII. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra

W przypadku tego typu dokumentu planistycznego, wielowątkowego i zawierającego propozycje rozwiązań problemów z różnych obszarów, formułowanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce jedynie w przypadku zapisów, które w trakcie analiz i ocen zostały wskazane jako wykazujące sprzeczność z polityką ekologiczną oraz zasadami rozwoju zrównoważonego. Z analizy wszystkich kierunków oraz związanych z nimi działań wynika, że projekt planu MOF OW Zielona Góra nie zawiera takich sprzeczności i nie istnieje konieczność rozważania rozwiązań alternatywnych.

IX. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlega okresowej ocenie. Monitoring zmian w zagospodarowaniu przestrzennym pomaga kontrolować proces wdrażania planu. W projekcie planu MOF OW Zielona Góra określono wskaźniki umożliwiające realizację przyjętych w planie celów i kierunków rozwoju, w tym uwzględniono aspekty związane z ochroną środowiska i przyrody oraz infrastruktury technicznej powiązanej z tymi zagadnieniami. Ponieważ wskazane w projekcie planu wskaźniki nie są wystarczające do monitorowania zmian w środowisku, w prognozie proponuje się uzupełnienie katalogu zadań monitoringu. Wskaźniki dotyczą przede wszystkim danych statystycznych dotyczących odsetka mieszkańców korzystających z sieci infrastruktury, np. kanalizacji sanitarnej, oraz sposobu zagospodarowania terenu, np. powierzchni lasów czy gruntów zabudowanych w granicach form ochrony przyrody. Monitoring, w zależności od badanego elementu, należy prowadzić z częstotliwością 1–5 lat.